

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

MERETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Vasárnap, június 14.

Ausztria-Magyarország beavatkozása.

(Távirat.) A Szerbiában lefolyt események, amint a helyzet képe ma este mutatja, nem fogják érintetlenül hagyni Ausztria-Magyarországot sem. Szerbia belzavaraiba való beavatkozást Magyarország politikai helyzete fogja megkívánni. Budapesti irányadó körökben az a meggyőződés uralkodik, hogy amennyiben a szerb királyválasztás körül pártok képződnek, a minthogy már képződtek is és e pártviszály feldulná Szerbia csendjét, akkor Magyarország, mely a legközvetlenebb szomszéd, nem nézheti tétlenül az eseményeket.

Ausztria Magyarországra nézve a Szerbiában lejátszódott véres események nehéz politikai krízist jelentenek. A Szerbiában történtek monarchiánkra nézve elsősorban nem mint keleti kérdések tekintendők, mert bennünket Szerbia nemcsak az európai politika és béke szempontjából érdekel, hanem mint szomszéd, mint egy ország, melynek békés fejlődése és felvirágzása politikai, nemzeti és gazdasági viszonyainkat közelről érdekli, úgy, hogy vele szemben elsősorban monarchikus és nem európai politikát kell követnünk. Maga az a tény, hogy egy trónváltozás ilyen véres eseményekkel kapcsolatban megy végbe, Ausztria-Magyarország, mint nagyhatalom közvetlen közelről nem nézheti az objektivitással, a minőt talán Nagybritannia sőt maga Oroszország is tanusíthat.

Szerbia nagyobb válság előtt áll, mint-

sem azt Belgrádban sejtik. A szerb állam tragédiájának első felvonása talán már a legközelebbi napokban, Belgrádban fog lejátszódni, de a második felvonás odaviszi a szinre Magyarország területét is. A bekövetkező pártzavarok alkalmával a legyőzötteknek és ellentállóknak nincs más menekedésük, mint a magyar föld. Mi tehát az események visszahatását egészen másképp érezzük, mint Európa többi államai s így cselekvéseinket is aligha fogjuk irányíttatni a nagyhatalmak kívánsága szerint.

Szell Kálmán miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott s ez az utja nagyfotossága. Kettős célja van, összefüggésben áll a parlamenti szituációval és a szerbiai eseményekkel. A miniszterelnöknek a szerbiai eseményekre vonatkozólag határozott programja van, mely a modus procedendit foglalja magában. Szell Kálmán, mielőtt határozott nézeteit a király elé terjesztené, holnap reggel tanácskoznia fog Goluchowszky gróf külügyminiszterrel és dr. Körber osztrák miniszterelnökkel.

Ha ezekkel nem sikerül a megegyezés, nincs kizárva, hogy a miniszterelnök felajánlja az uralkodónak a maga és a miniszter társai tárcáját.

A miniszterelnök álláspontja a Szerbiában történetekkel szemben két főpontban csucosodik ki:

1. A magyar-osztrák monarchia semmi esetre sem maradhat semleges állásponton, ha Szerbiában bármiféle zavargás ütne ki.

2. A monarchia semmiképpen nem adhatja beleegyezését ahhoz, ha a skuptina esetleg hirtelen meglepetésül — ami nincs kizárva — nem Karagyorgyevits Péter herceget, hanem Mirko montenegrói herceget választaná meg királynak.

Ezt az álláspontot a miniszterelnök nem csak a kabinet tagjaival szolidárisan választotta, hanem Bécsbe utazása előtt a szabadelvű párt korifeusaival is megbeszélte, sőt abban is megállapodott, hogy miképpen rendeztessék a parlamenti helyzet akkor, ha a monarchiának a szerbiai események következtében ki kellene lépnie a semleges rezisztenciából.

Beavatott körökben nem tartják kizártnak azt, hogy Goluchowszky a legutóbbi napok eseményei következtében a külügyminiszterségtől visszalép, s ekkor — mint hirlük — helyét Kállay Béni közös pénzügyminiszter, Bosznia kormányzója foglalja el.

Kállay Béni ma a szituáció embere, míg ellenben Goluchowszky már is elkövette azt a hibát, hogy félhivatalos lapjában olyan álláspontot foglalt el a szerb eseményekkel szemben, melyet Szell Kálmán tegnapi parlamenti nyilatkozata után már ma módosítania kellett. Tény, hogy Goluchowszky, akit s akinek révén a magyar-osztrák külügyminisztériumot is, épen nem jellemez a gyors és önálló cselekvés, ezuttal elsőnek jelent meg a maga véleményének nyilvánításával, holott igen

A hétről.

Szerb nóta.

„Bez tebe zivni . . .”

Hogy a szaga megcsap
A kiuntott vérnek,
S vértől ittas szerbek
Új fejedelmet kérnek,
Megcsinálják mását
A Bertalan-éjnek,
Gyászdal helyett hangzik
Diadalmi ének;
Diadalmi zászló
Lebeg Belgrád ormán,
S parancsokat oszt az
Öncsinálta kormány,
S jön a Kara Gyorgye
Öbrén-nak utóda, —
. . . A fülembe cseng, zug
Szomorú rác nóta.
Pöngetik a népnek
Oreg guszlicsárok.
Könyeznek, ha hallják
A szerelmes párok;

Mintha mindenkinek

Kés járná a szívit:

Bez tebe, Drága

Ne mogu ziviti . . .

Igy sir, a ki szeret,

S nincsen mit remélni:

Nélküled, drágám,

Nem tudok élni . . .

Volt egy ifju király,

Beteget, törekeny

Unta magát szörnyen

A királyi széken.

Napról-napra nőtt a

Lelket őriő spleenje,

Magsajnálta népe

Nagyja és kicsinyje.

Hogy-hogy esett, hogy nem;

Néhány szóba vonva:

Mégis szerelmes lett

Egy özvegy asszonyba.

S mindjárt ki is mondta:

Övé lesz a Drága,

Drága nélkül nem lesz

Soha boldogsága;

Ha fejére áll is

Az egész szkupcsina,

Ha az egész ország

Könyörögne, rina,

Hogyha egész Belgrád

Tövíg lángban égne;

Masinné, a Drága

Lesz a felesége.

Csak dalol a király

Fütyül a világra:

Ne mogu ziviti,

Bez tebe, Drága.

A diplomatáktól

Se köll sokat félni,

S nélküled, Drága,

Nem tudok élni . . .

Bajra-bajok jönnek

Kicsi Szerbiában,

Rossz az asszony keze

A politikában.

A katonák zúgnak

A parasztnak forrnak,

Egész ország nyögi

Papucsát Sándornak.

megfontolni való s a további fejleményektől lényegesen függő, hogy vajjon a szerb események valóban Szerbia belső ügyének tekinthetők-e?

Vannak azonban politikusok, akik inkább a Széll Kálmán lemondását látják küszöbön állónak s ezek vélekedése az is, hogy a mai szituáció válság nélkül nem lesz lebonyolítható.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 13.

Szépen, csendesen kezdődött a mai ülés. A király elleni állítólagos merényletről elnöki szó nem esett, mert nagyon helyesen jelentéktelennek tartották egy örült ember hadonászását.

Sebess Dénes az ülés megkezdése után a székely tagosításról szólott. Lustán ment a tanácskozás. Senki semmi rosszra nem gondolt, mert hiszen a kormány többször kijelentette, hogy a székely kérdés megoldását kívánja. Plósz miniszter megnyugtató válaszát is szívesen hallgatta a székely is, csak Polonyi szólalt fel a napirendre tűzés mellőzése miatt.

Egyszerre aztán a szavazásnál váratlanul vihar tört ki, a mely alatt éles megjegyzések röpködtek jobbra és balra egyaránt és a szombati napra megtelt karzat gyönyörködve élvezte a szenvedélyektől hullámozó hangulatot.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László és Plósz Sándor miniszterek.

Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Szöts Pál jegyző jelenti, hogy új interpelláció nincs előjegyezve. Régi interpelláció van 5.

Elnök szerint 12 órakor a kérvényeket és 1 órára az interpellációkat tüzi ki.

(A székely tagosítás.)

Sebess Dénes megindokolja amaz indítványát, hogy a tagosítást a székely földön a törvény módosításáig függeszték fel. Törvényhozási intézkedést kér sürgősen a székelység érdekében. Rámutat arra, mily fontos nemzeti érdek a székelység megmentése. A tagosítás és arányosítás dolgában mielőbb tenni kell valamit, mert ha továbbra is oly rendezetlenek maradnak a gazdasági dolgok Erdélyben, akkor az egész székelység kíváncsol. Számos

község ki van zárva a legeltetésből. A legeltetési díjakat meg kell állapítani, hogy a havasokhoz a nép könnyen hozzájusson. Ma a társadalmi rend is fel van forgatva. Mielőbb sürgős intézkedést kér, de ismétli, hogy addis függeszték fel a mostani tagosítást.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Ismerjük a bajokat, a melyek a tagosítás végrehajtása körül fennforognak. Széll miniszterelnök már régebben megnyugtató kijelentést tett volna Molnár Józsiás interpellációjára, ha Molnár meg nem halt volna időközben. Készen van egy törvénytervezet, a mely különösen a székelység bajain van hivatva segíteni. Legközelebb tágabb értekezletet hív össze ez ügyben a kormány a székely képviselők közbejöttével. Egy törvényt felfüggeszteni csak törvényhozási uton lehetséges. De a míg ezzel foglalkoznak a Ház, azalatt orvosolni lehet a bajokat új törvény útján. Az ideiglenes költségvetésben irnoki létszámszaporítással óhajtotta gyorsítani a tagosítási eljárást. Igazságügyi uton megteszi azt, a mit lehet. Sebess indítványának tárgyalását nem tartja szükségesnek, mert a Ház a kérdéssel ugyanis foglalkozni fog. (Helyeslés jobbról.)

(A szavazás.)

Kossuth Ferenc: Mit helyeselnek? Nem voltak benn? (Zaj jobbról.) Felháborító!

Elnök csendre inti Kossuthot.

Gabányi: Ne tessék a pártvezérünket rendreutasítani.

Elnök csendre inti Gabányit.

Sebess Dénes felolvassa újból az indítványát és annak napirendre tűzését kéri és egy szakaszból álló novellában kéri a tagosítás felfüggesztését.

Plósz Sándor miniszter ismétli, hogy a napirendre tűzés felesleges, mert a kormány ugyanis előkészítte az ígért javaslatot.

Elnök felteszi a kérdést, hogy kívánja-e a Ház napirendre tűzni az indítványt.

Az ellenzék kiáltja: Többségben vagyunk! Kérjük megszámlálni a szavazatokat.

Elnök azt elrendeli, közben jobbról és balról többen bejönnek. (Nagy zaj az ellenzéken.) A szavazásnál Molecz Dani és Molnár József Sebess mellett szavaznak. A Ház 78 szavazattal 46 ellenében elveti Sebess indítványát. — (Nagy zaj.)

(A meggyanúsított többség.)

Barabás Béla a házszabályokhoz szólva, azt mondja, hogy a többség játszik az elvekkkel (Óhó! Kiáltások jobbról. Nagy zaj.) Tiltakozik az ellen és kikéri a komédiázást. (Oriási zaj jobbról! Rendre! Rendre kiáltások.)

Hadik Barkócy gróf, Ballagi és a Kristóffy kiáltják. Önök komédiáznak! Nem mi!

Elnök rendreutasítja Barabást.

Barabás tiltakozik az ilyen szavazás ellen. (Zaj.) Mikor az elnök a szavazást elrendelte, a többség Sebess mellett volt. A csengetés közben jöttek be jobbról.

Kristóffy: Ellenzékiek is bejöttek! (Folytonos zaj.)

Elnök: A szavazás közben jobbról és balról egyaránt jöttek be. A csengetést a Ház állandó gyakorlata írja elő és nem egyes pártoknak szól, hanem az egész Háznak.

Vertán Endre szerint a Sebess beszéde alatt kevesen voltak benn.

(Politika és barátság.)

Polonyi Géza: (Ah! Oh! kiáltások jobbról.) Csak azok lehetnek jelen a szavazásnál, a kik a kérdés feltevésénél a teremben vannak.

Szentiványi Árpád nem lát házszabály ellenes dolgot az elnökség eljárásában.

Ivánka Oszkár személyes kérdésben szólal fel. Polonyi előbb csodálkozott a szónok vele ellenkező felfogásán, mert régebben ő, (Ivánka) hű szövetségese és barátja volt Polonyinak. Ezt nem érti. Azt hiszi, hogy ha a barátság fogalmát kellene megállapítani, azzal a Polonyihoz való viszonya nem volna kongruens.

Polonyi: Politikai barátságot értett Ivánkával, a ki egykor a nemzeti pártban vele harcolt.

Ivánka Oszkár: Ez más!

Kossuth Ferenc igazat ad Barabásnak.

Széll Kálmán miniszterelnök utal a gyakorlatra. Sohasem kifogásolták, hogy szavazás közben a képviselők be ne jöjjenek. Egyébként nem fontos a szavazás kérdése, mert a kormány itt megakarja oldani ezt a fontos székely ügyet.

(Az érettségi reformja.)

Ezután szünet volt, majd a kérvények és interpellációk következtek.

Nessi Pál a középiskolai érettségi vizsgálatok reformja tárgyában interpellál. Megengedőnek tartja, hogy azok, kik az érettségien kétszer elbuktak, harmadszor is vizsgára mehessenek.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter azzal felel, hogy az érettségi vizsgálatok reformját novelláris uton kívánja rendezni.

A választ tudomásul vették s ezzel az ülés véget ért.

A püspök levele.

(Ujabb lecke Papp I. Jánosnak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Aradváros legutóbbi közgyűlése, mint tudjuk, megérdemelt leckeiben részesítette Papp Ignác János aradi gör. kel. román püspököt azért a házagos átíratért, a melyben működésének megkezdését tudatta a város közönségével s a törvényhatóság támogatását kérte az ő kulturális és vallási törekvéseihez. A püspök egy szóban sem érintette, hogy hazafiasan is

Zsarnok a belgrádi
Szép asszony, rossz asszony,
Puskapor se kell már
Hogy lángot fakasszon.
S a királyhoz fordul
Rácországnak népe:
„Kergesd el a Drágát!”
Dörög a fülébe.
„Válj el tőle, Sándor,
Ha kedves az élted!”
. . . De nem megy el Drága
Az édes, a féltett.
Elveszhet a trónja
Pusztulhat országa:
Ne mogu ziviti,
Bez tebe, Draga . . .

Belgrádban az éjben
Utra kel egy tábor:
Fölverik a királyt
Éjfél álmaiból.
Ropognak a puskák,
Villognak a kardok.
„Fiuk, katonám,
Mi baj, mit akartok?”
„Nem vagyunk fiad,

A katonáid sem;
Népért bosszút állni
Küldött ide Isten,
Meg nem szabadulhatsz,
Ne hívd az őrséget,
Obrenovics Sándor,
Neked itt a véged!”
Puskák ropogása,
Kardok villanása,
Vagyon a halálnak
Gazdag aratása.
Átdöfik a királyt
És azután Drágát;
Királynénak testét
Darabokra vágják . . .
Sándor még él, látja
Drága szörnyű vesztét,
S nem győtri a kín már
Lassan hülő testét.
Lelke vigan száll, száll
Át a másvilágra:
Ne mogu ziviti,
Bez tebe, Draga . . .

Forgács.

Vér a trónon.

(Budapesti levél.)

Írta: Lux Terka.

E percben az egész fővárost a szerb királyi család tragédiája ejti lázas borzalomba. Uton-utfélen erről a középkorbéli vérfürdőről beszélnek, melynek még kiszámíthatatlan következményei lehetnek. Szegény Draga királyné, a hiuságát úgy fizette meg, ahogy még asszony soha sem. A szerelmével, ravaszágával mindent elért, amit asszony csak elérhet s a hiuságával mindent elveszített. Volt szerett asszony, volt királyné, bámult, irigyelt alakja a tömegnek s ma felkoncolva, darabokra tépve, királyi otthonából kibajitva fekszik egy disztelen koporsóban. Erőszakos rács vérért ugyancsak a még erőszakosabb katonák boszulták meg.

Ha megelégszik ez a szerencsétlen asszony a szerelmes feleség csöndes boldogságával, ha nem nyúl fehér kezével a politika bonyodalmas csalány-bokrába, tisztelt asszonya marad hazájának, boldogító anygala tűzhelyének s ha kell, martirja hivatásának.

Mert sokat beszéltek utóbbi időben arról, hogy a királynénak el kell válnia fiatal urától, hogy ez saját korához hasonló nővel léphessen újabb házasságra. Ha ez csakugyan bekövetke-

kíván működni s e miatt kapta azt a derék megrovást, melyben őt Arad törvényhatósága részesítette. Hasonló szerencsével fordult meg a püspöki átirat Nagyvárad város tegnapi közgyűlése előtt is, melyből az alábbi tudósítást kapjuk:

Papp I. János aradi g. kel. román püspök átiratot irt Nagyváradhoz. Tudatta a püspöki szék elfoglalását s támogatását kérte a város közönségének az ő valláserkölcsei és kulturális működéséhez. A püspök beiktatásakor Aradon lefolyt bankett sok beszédre adott volt okot. E banketten, hol a hadsereget németül köszöntötte föl az új püspök, a királyra románul tósztozott s általában csupa román beszéd volt a banketten a püspök és hívei részéről. Most a törvényhatóságokhoz küldött írásokból mindenütt kimaradt az a passzus, hogy a püspök hazafias működéséhez is támogatást kért a törvényhatóságoktól. A minap Arad város közgyűlésén keltett ez a különös feledékenyesség indignációt és kapott megróvó választ, most ez történt Nagyvárad közgyűlésén is.

A tanács indítványa az volt, hogy a város üdvözlje az aradi püspököt s biztosítsa, hogy hazafias, vallás, erkölcsi és kulturális munkálkodásában támogatja.

Szokoly Tamás, a függetlenségi elnöke szölt először az indítványhoz. Kemény szavakban mondott kritikát az aradi beiktató banketten a magyarságot ért sérelemtől, kijelentette, hogy az új püspök eddigi viselkedésében nem látja garanciáját a megbízhatóságnak, a magyar hazafiaságnak. Nem kell tőlünk a vallás és erkölcsi és kulturális.

Közbekérdések: Milyen kulturális munkálkodást ért? Magyart, vagy román? . . .

Szokoly Tamás: A vallás erkölcsi munkálkodáshoz nem kell tőlünk támogatást kérnie. Erről bizonyos lehet. Mért nem kér a magyar hazafias munkálkodáshoz. Meg követelhető, hogy ki a magyar főrendiház tagja, magyar stallumokat huz, az elsősorban magyar hazafi legyen!

Beóthy főispán: Nem akarom a törvényhatósági bizottsági tag urat szólásszabadságában korlátozni, de kérem, hogy e kényes kérdéssel kellő óvatossággal és higgadtsággal nyilatkozzék. A banketten Papp I. Jánosnak joga volt románul beszélnie.

Szokoly indítványozza, hogy a püspök levelét egyszerűen vegyék tudomásul, de ne üdvözljék, mert ezt nem érdemli meg.

Halász Lajos dr. még tüzezebb beszédben

mond kritikát az új püspök viselkedése fölött. Szokoly indítványát fogadja el.

Beóthy főispán szerint a banketten történetéről a püspök nem tehet. E bankettet nem ő rendezte. A „hazafias” szót csak kifejejtette a püspök, kinek csakugyan kötelessége a magyar hazafiaság. A város válaszában benne lesz a hazafias szó.

Halász Lajos: Ez nem elég. Gyalázat, hogy a magyar királyra egy magyar főpap román köszöntőt mond s magyar hazafiságról tudni sem akar.

Szokoly Tamás rámutatott, hogy Mangra Vazul, kit azért nem erősítettek meg, mert állítólag nem megbízható a magyar hazafiasága, milyen kifogástalanul és hazafiasan viselkedik állandóan. Fölbátorító, hogy Papp I. János, ki Mangra helyett lett a püspök, ilyen merészen inzultálja a magyarságot.

Dr. Várady Zsigmond objektíve akar szölni az ügyhöz. Indítványozza, hogy olyformán formulázza válaszát Nagyvárad város:

Támogatni fogja Nagyvárad város a püspököt, ha — miben nincs kétsége — magyar hazafias, kulturális és valláserkölcsei működésében velünk együtt, egy értelemben fog buzgólni.

Dr. Sarkady ezt is beleszölni kívánja, hogy Nagyvárad sajnálattal látta, hogy a püspök levelében a magyar hazafiaságról egy szó nincs.

Beóthy főispán bezárta a vitát, úgy hogy a szólásra jelentkezett Rácz Mihály már elköszönt.

Sarkady föntartotta indítványát.

A közgyűlés nagy többsége dr. Várady Zsigmond módosító indítványát fogadta el.

Dr. Sarkadi Lajos kijelentette, hogy e határozatot megfélebbezi.

Inkompatibilis szolgabíró.

(Föjlentés Pöpa György dr. ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Emlékezetes még, hogy Pöpa György dr. nagyhalmági szolgabíró ügyvédjelölti gyakorlatot kezdett Izspravník Szever dr. aradi ügyvédnél s ugyanekkor az aradi román szentszék iskolaügyi előadója volt megválasztva. A három egymással összeférhetetlen állás közül az utóbbiról Pöpa dr. már lemondott, de még nem mondott le a másik két inkompatibilis állás egyikéről.

Pöpa György dr. tudvalevőleg június 5 én mint védő szerepelt a temesvári törvényszék

előtt azon megbízás alapján, melyet főnöke, Izspravník Szever ügyvéd állított ki részére. Ez alkalommal Csorogár Romulusz szeminárium igazgatót képviselte a temesvári Controla elleni sajtóperben.

Érdekes, hogy a „Controla” ez a magyar barát román lap, Temes- és Krassó-Szörény-megye román nyelvű hivatalos lapja, melyet a községek hivatalból kapnak. Pöpa György dr. pedig mint közgazgatási tisztviselő azon lap ellen fordult, mely a közgazgatást a közönséggel szemben képviseli.

Pöpa dr. a bíróság előtt mondott beszédében neki támadt Máglás Manó aradi román hírlapírónak is. A megbántott hírlapíró most úgy adja vissza a kölcsönt, hogy tudomására hozza a szolgabíró felettes hatóságának, miszerint Pöpa György dr. összeférhetetlen állásokat tölt be.

Máglás Aradmegye alispánjához ma a következő beadványt küldötte el:

Nagyságos Alispán Ur!

Pöpa György dr. nagyhalmági szolgabíró, megválasztott közgazgatási tisztviselő 1908. június hó 5-én a temesvári kir. törvényszék büntető tanácsa előtt egy ügyben mint védő szerepelt.

Tudomásom van arról, hogy az említett szolgabíró 1902. év folyamán az aradi ügyvédi kamarába joggyakorlatra felvétette magát s így védői szereplése teljesen jogosult volt. Fennálló törvényeink azonban imperatív rendelveknek arról, hogy ügyvédjelölt megválasztott közgazgatási tisztviselő nem lehet. A mit van szerencsém alispán ur becses tudomására hozni.

Teljes tisztelettel

Maglasiu Emánuel.

Az aradi ügyvédi kamarához pedig ugyan csak ma a következő beadványt küldötte Máglás:

Tekintetes ügyvédi kamara!

Az 1902. évben az ügyvédjelöltek lajstromába felvett dr. Pöpa György ügyvédjelölt és szolgabíró egyszerre, egy időben összeférhetetlen állásokat tölt be, a mennyiben mint közgazgatási tisztviselő ugyanekkor ügyvédjelölt nem lehet.

Teljes tisztelettel

Maglasiu Emánuel.

Valószínű, hogy ezek után úgy az alispáni hivatal, valamint az ügyvédi kamara megfogja indítani a vizsgálatot. Nem lehetetlen azonban, hogy Pöpa dr. megelőzi a vizsgálatot avval, hogy egyik állásáról lemond.

zett volna, a sors a legnagyobb megpróbáltatást méri ezáltal a szegény királyné fejére, de az asszonyi léleknek lázongó forradalmán a nagy természet tartja tiltakozó kezét. Minden, amit asszonytól várnak, még ha az királynő is: a szerelem és lemondás. De olyan okos asszony, aki úgy tudott uralkodni királyi férje szívében mint ő, nem jöhetett volna abba a helyzetbe, hogy hitvesi jogáról mondjon le, legfeljebb: a koronáról. S az ilyen lemondás igaz lelkű asszonynak annyi, mint a gyermekek a levegőben szálló pille, amit megakar fogni s látva, hogy nem sikerül, tovább megy.

Csak hogy ez a boldogtalan asszony, akitben még az okosság is erősebb volt a hiúság, nem született lemondásra és látva erős szakos természetét, szinte természetesen találja az ember, hogy a sorssal való harcában ő lett a vesztes.

— Mindent, vagy semmit! — kiáltotta a sorsnak. Királyné lett, de az az erős szakos hatalomvágy, mely arra készítette, hogy a koronát minden áron a saját vérenek foglalja le, amellet bizonyít, hogy nem szívének engedelmeskedve lett élettársa annak, akinek fején véletlenül korona volt, hanem a számítás, a határtalan asszonyi hiúság kiszemelte magának a koronát.

Mint asszony, az asszonyról nem szívesen mondom olyat, de az igazságot nem szabad érzelmeik mögé hajtani. Az a vérfürdő, melybe

annyi ember élete lett belefojtva a belgrádi konkban, egy asszony hiúsága miatt történt.

Megölték miatta az urát, két öccsét, egy csomó hü emberét. Az ő hiúsága szította maga és királyi ura ellen a gyűlöletet, az ő hiúságának lett áldozata trónörökösé kiszemelt öccse, mert vajjon jut-e eszébe az a nyegleség a kis igénytelen hadnagynak, melylyel vérig sértette tisztársait, ha a nénye nem szemeli ki annak, aminek kiszemelte?

Szegény, szerencsétlen királyné, hány ember életéért kell neked teremőd előtt leszámolni? Nem érdemelted meg azt a sorsot, ami ért, s ha emberségesebb népnek vagy királynéja, nem is az életteddel fizettetik meg hiúságodat, csak száműzetéssel, sok-sok könnyel és egy hosszú élettel, hogy legyen időd kibékülni a természet szabta törvényekkel, mely megtorlatlanul semmit sem hagy.

Nem hagyja a te és a többiek életét sem. Szerencsétlen auspiciumok azok, melylyel a szerbek új királyja elfoglalja helyét s aligha látja falai között sokáig az a szerencsétlen konak új gazdáját.

A szerb népnek nem való az önállóság. Az ilyen rakoncátlan, brutális vérű, vad természetű népnek nagyobb ellensége a szabadság, mint a korlátolt szigorúságu rabság. Az ilyen kiskorú nép nem való arra, hogy saját maga intézze sorsát. Amely nemzet történetének minden lapján a dinasztikus uralkodásnak vérel

beirt nevelivel találkozni, az a nemzet beteg és feltétlen hatalmu beavatkozásra van szüksége, hogy saját maga megmenthető legyen.

Az én kötelességem nem az, hogy politikailag bíráljam el egy politikai cselekedet vérlázító kegyetlenségét, ellenkezőleg, a kegyetlenségnek indító okait kell megkeresnem, de ott, ahol barbarismusról és vérről van szó, nyugot európai ember gyilkossággal szemben nem vállalhat szolidaritást.

Iszonyattól és undorral néz egész Európa Szerbia felé, és aligha van ember, aki nem azt kívánná, hogy vétessék el Szerbiától az önállóság, mert az emberi lelkek tiltakoznak ma már az ellen, hogy bárki is, habár egy nemzetről van is szó, akár jogait, akár személyes szimpátiáját, vérel intézze el.

Egy-egy nemzet mindig nagy hatalom volt és lesz, az ő jogai nagyobbak mint a királyoké, de jogokat vérel szerezní meg, a huszadik században nem szabad . . .

Hogy pedig egy csomó aktuális fővárosi hírrel adósuk maradok önöknek, kedves olvasóim, azért ne engemet szidjanak, hanem a belgrádiakat. Azt hiszem, ha nem a belgrádiakat kellene szidniok, akkor igazán engemet szidnának.

Remélem, nem sokszor lesz ilyen kegyetlen témám.

A belgrádi vérfürdő.

(A mai nap eseményei.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 13.

A harc megindult a szerb trón körül. A helyzet annyira zavaros, hogy a legközelebbi napok politikai alakulását ma még sejteni sem lehet.

Egyelőre úgy áll a dolog, hogy a szerb nép többsége *Karagyorgyevics* pártján van, a kinek királyvá vázó proklamálása biztosnak látszik, azonban új pártalakulások történtek, a melyek nem engedik simán lefolyni a dolgot. Van már pártja *Mirkó* hercegnek, van a *köztársasági eszmének*, sőt ma előtérbe lépett *Milán* királynak egy *Konstantinápolyban* élő törvénytelen fia *Lazarevics* is, a ki mellett az *Obrenovics-dinasztia* hívei foglaltak állást.

Hétfőn el fog dőlni minden. Hétfőn összeül a szkupstina s a szerb nép történetében egy új fejezet veszi kezdetét.

Az Aradi Közlöny úvidéki tudósítója, aki csütörtökön és pénteken, a királygyilkosság reggelén Belgrádban volt s a szerda éjszakai mézárálás részleteiről az Aradi Közlönynek rendkívül érdekes tudósítást küldött, lapunk megbízásából újból Belgrádban járt s az ottani helyzetről s a mai állapotokról ma este a következő eredeti tudósítást küldi velünk telefen utján:

Kiküldött tudósítónk jelentése.

Kép Belgrádról.

A királyválasztás előtt.

Hogyan ölték meg a miniszterelnököt?

A királyi pár felboncolása.

Olyan embernek, mint én, aki átlag minden hónapban megfordulok Szerbiában, rendkívül érdekes látványt nyújt a szerb főváros mai képe. Láttam már Belgrádot lobogó-diszben, láttam nemzeti ünnepeinek évfordulóján ünnepelni, de olyan külseje, olyan élete még nem volt ennek a városnak, mint amelyet csütörtök óta folytat. Legjobban tudnám hasonlítani a várost egy olyan részeg emberhez, akit a józan, gondolkodó ész már elhagyott, ittasságában mulat és nem a jókedvétől, tiz forint van csak a zsebében tudja, hogy ebből kell egész hónapon át megélnie, de ezt is elmulatja, nem gondolva arra, hogy mi lesz holnap.

Amit a gyilkosság reggelén láttam Belgrádban, az a legőszintébb öröm pezsgő kifejezése volt. Akkor „szalon spicce” volt a városnak, ma már izgatottság vegyül az örömből s reszketnek a kezei, mint a nagyon berugott embernek.

A paloták és a házakon szerb nemzeti lobogókat lenget a szél, nincs épület, a konakon kívül, amelyen zászló ne volna. Ebből azonban nem lehet feltétlenséggel arra következtetni, hogy Belgrádban minden ember, kivétel nélkül ünnepel, mert néhány órával a gyilkosság után *rendeletben* adták ki, hogy *mindenki köteles a házat fellobogózni*. Szomorú ironia van abban is, hogy a belgrádi székesegyház tornyán, amelyben Sándor királyt megkoronázták, szintén zászló leng, a vérontás öröme... Így szóval, ha olyan valaki tenné ma be a lábát Belgrádba, aki a szerdai éjszakáról mit sem

tud, bármire gondolna a város külső képét látva, csak királygyilkosságra nem.

Milyen ellentét van a fent leírt kép és a konak környékének látkepe között. A királyi palota körül őrség áll, egy szakasz szerb katona teljes felszereléssel. Csákójukról hiányzik az „A” betűs (Alexander) gomb, helyette tölgyfalevél, vagy rózsza van. A miniszteri épületeket is katonaság őrzi.

Az „életet” Belgrádban majdnem kizárólag csak a magyarországi s a külföldi újságírók képviselik, meg az a kevés idegen, akiknek halaszthatatlan dolgaik vannak itt.

A belgrádi szerbek csütörtök óta öntudatlanul élnek. Az utcákon a földön ülve katonák kártyáznak, valami nasi-vasi félét játszanak. Elmentem mellettük, az egyik épen „befucscsolt”. Ezt a helyzetet Belgrádban is „tropa”-nak nevezik, a félre csapott sapkájú baka azonban szellemeskedett:

† Sándor szerb király.

— *Umro je car!*

Ez tulajdonképpen annyit jelent, hogy meghalt a cár, dehát most találoán lehetett használni a tropára. A társai jót nevettek a viccen, sőt egy másik meg is toldta. Egy ász volt a kezében s leégett vele. Ennek így adott kifejezést:

— *Umola je carica!*

Ez azt jelenti, hogy meghalt a királyné, de miután az ász-nak egy közönségesebb állati neve is van, nem volt nehéz megtalálni a viccen a szemérmetlen szójátékot.

Igy mulatnak ma Belgrádban. Az a katonai forradalom, mely a királygyilkosságot véghez vitte, úgy látszik jól számított a szerb nép szimpatiajára.

Elmondok itt egy érdekes esetet Sándor királyról, aki szegény maga sem tudta akkor, hogy amit mondott, avval az ő sorsának árnyékát vetette előre.

Kedden, a gyilkosság előtti napon beszéltem Petrovits Lázával, a „szép”-pel. (Általában *lepo házának* nevezték Sándor király daliás hadsegédét.) Ez mesélte nekem, (ma már ő is halott) hogy a napokban Sándor király a macedon reformokról beszélgetvén vele, erősen kifakadt

Ferdinánd bolgár fejedelem ellen s többek közt ezeket is mondta:

— Ferdinánd fejedelem olyan népszerűtlen alattvalói előtt, hogy mindég kísérti az a veszély, hogy *saját alattvalói ölik meg*.

Sándor ekkor nem tudhatta, hogy az ördögöt saját maga számára festi a falra...

Draga királyné rokonait ma *kiutasították Szerbiából* s ezek valamennyien *Pancsovára* mentek. A legfiatalabb unokahuga a megölt királynénak épen utban volt Belgrád felé, ennek Zimonyban kellett maradni. Ez a kiutasítás jótétemény a kiutasítottakra, alig várták maguk is, hogy veszély nélkül menekülhessenek az országból. A királyné nőtestvéreinek lakását míg Belgrádban voltak, állandó katonai őrizet alatt tartották, el lehet képzelni, milyen rettegésben éltek itt. Az utca csöcseléke gondoskodott arról, hogy még álmukban is megzavarja őket. Alig mult el óra, hogy egy-egy csoport tűntető házuk elé ne vonult volna s a legártatlanabb tüntetés, amelylyel nyugalmukat zavarták, az volt, hogy percekig éltették ablakuk alatt a gyilkosokat:

— *Zsivilí nasi oficiri! Zsivila nasa vojszka!*

Mint egészen kalandos természetű dolgokat, emlitem meg a következőket: azt a mesét halottam ma Belgrádban, hogy az egész királygyilkosság oka: *cherchez la femme*. Allítólag *Masin* ezredes, aki tényleg az összeesküvők feje volt, rajta érte a feleségét mikor az a királytól randevúról jött. Ez azonban csak kikombinált mese.

A másik rege szintén pikáns ízű s Draga királynéről szól. Azt mesélik róla, hogy félve attól, mikép férjének érzelmi szerelmé iránta megszűnik, lévén tív évvel idősebb Sándor királynál, fiatal hugát a konakba hívta, hogy Sándor inkább evvel folytasson szerelmi viszonyt, csak hogy ő a korona hatalmában ha mindjárt a huga által is, megmaradjon. Ezek persze olyan híresztelések, amelyek ellenőrizhetetlenek s amilyenekből ilyenkor ezer meg ezer szokott napvilágot látni.

Attérek már most a *királyválasztásra*, amely korántsem fog olyan csendben lefolyni, mint ahogy remélték. A radikális pártiakon kívül **erősen mozognak a republikánusok is**. A radikális pártiak vezérei: *Vuits* és *Pasits* Belgrádban vannak. A *radikálisok holnap este ejtik meg a jelölést*. A republikánusok éles ellentétben állanak a radikálisokkal.

Karagyorgyevits Péter ellen többek között az a kifogás, hogy *követelni fogja azon birtokok visszaszerzését, melyeket őseiől az Obrenovics-dinasztia elvett*.

A jelölő gyűlésen *Gersits* Gligor, a szenátus volt alelnöke, *Vuits*-párti szenátusi tag fog elnökölni. Ez a gyűlés választja meg a három tagu deputációt, mely a megválasztott királynak a koronát felajánlja.

Karagyorgyevits Péter és *Mirkó* mentenegrói fejedelem mellett *Konstantinovits* tábornok fiát is emlegetik jelöltül, utóbbi nagy népszerűségnek örvend. A parasztok a *köztársasági forma* mellett vannak, hogy az *udvartartás* költségeit megtakarítsák.

Az ellentétek dacára Belgrádban és Szerbiában csend van. Azok a hírek, hogy *Niss* felől veszedelem fenyegetne, *valótlanok*. Bár igaz, hogy a nissi garnizon ked-

vence volt Sándor királynak, ki Nissnek sok mindenben kedvezett, s a szkupstinát is többször oda hívta össze.

Rendkívül érdekes dologra találtak Sándor király levéltárában: egy törvényjavaslat vázlatát, melyben Draga királyné egyik fivérének, Lunyevica Nikodémnek biztosítatik a trónöröklés, a királyné rokonnainak pedig nagy apanázs.

Az áldozatok felboncolásának eredményéről sikerült egy orvossal beszélnem s az orvos a következőket mondta:

— A király agyveleje abnormisnak mutatkozott, gerincén pedig elferdítést észleltek. A királyné tüdején gyógyult tuberkolózis nyomait konstatáltunk. Szervezete egy kiállott betegség folytán olyannak mutatkozott, hogy abból biztos meddőségre lehetett következtetni.

Leghomályosabb részlete volt eddig a véres eseménynek Markovits Cincár meggyilkoltatása. Most nyilvánosságra került, hogy miképen ölték meg a miniszterium fejét.

Egy kapitány egy csoport katonával, mintha őrzőjárat lenne, a miniszterelnök házához vonult. Itt zárva találták a kaput, mely mögött két zsandár állott őrt. A zsandárok a kapitány parancsára kinyitották a kaput, mire a katonák benyomultak az udvarra. A zajra megjelent az ajtóban a miniszterelnök, s hangosan kiáltott:

— Mi az?

— A király nevében jövünk — mondta a kapitány.

— Nem igaz, — válaszolta a miniszterelnök — nem a király nevében jöttök.

Ekkor kirohant Markovits felesége, aki átlátta a helyzet veszedelmét s kérte a kapitányt, hogy engedje a leányához. A kapitány megadta az engedélyt, és két katonát rendelt ki az asszony mellé.

Ezalatt a miniszterelnök eltűnt. A katonák mindenfelé keresték a házban, de nem találták. Végre a pincében akadtak rá. Markovits ekkor tekintélyével akart a kapitányra hatni.

— Én miniszterelnök és tábornok vagyok — mondta — és önt ki fogom végeztetni.

A kapitány erre a miniszterelnökre lött. Markovics lerogyott, de még élt mire a kapitány harmadik lövése végzett vele.

— Vége van — kiáltotta a kapitány. — Éljen Karagyorgyevics!

A királyi pár hagyatékát tárgyalják ma széltében hosszában. Szegény ország Szerbia, az a pár millió, ami a lemészárolt uralkodó család után maradt nagy étvágyra ingerli az éhes, vad tömeget.

A királyi pár vagyonát hét millió frankra becsülik, ami külföldi bankokban van elhelyezve.

Mint érdekes és való epizódot fűzöm tudósításom végéhez, hogy mikor a cár annak idején kijelentette, hogy Draga királyné miatt nem fogadja a királyi párt Livádiában: Sándor fájdalomdíj gyanánt három millió frankot ajándékozott nejének.

Négy párt Szerbiában.

Belgrád, június 13.

(A M. T. I. jelentése.) A szkupatinának hétfői ülésén mindenekelőtt a kormányforma tekintetében fognak határozni. Ha elfogadják a királyság államformáját, a mi valószínű, akkor a jelöltek közül az egyiket királylányá fogják proklamálni. Az utóbbi napokban, különösen az in-

telligencia körében erős köztársasági áramlat mutatkozott. A kabinet kebelében Zivkovics igazságügyminisztert tekintik különösen a köztársasági irány hívének, de annak a megfontolása, hogy a köztársasági államforma a külföldhöz való viszonyok fejlődését hátrányosan befolyásolná, ezen kormányforma érvényesítését gátolni fogja és így minden valószínűség szerint proklamálni fogják a királyt.

A proklamálás bizonyára egyhangulag fog megtörténni. Most ugyan Mirko herceg érdekében is csinálnak propagandát; sőt egy Lazarevics nevű trónkövetelő is felbukkant, a ki azt állítja magáról, hogy a régi cári családtól származik és a kit az Obrenovics-párt szétszórt maradványai jelölni is óhajtanak, azonban az utolsó pillanatban ezek az inkább fantasztikus jelöltek bizonyára maguktól fognak eltűnni. Karagyorgyevicsnek királylányá való proklamálása már azért is biztosra vehető, mivel őt a nagyhatalmak legszívesebben és a leggyorsabban ismernék el.

Karagyorgyevics Péter.

Az új trónkövetelő érdekében készülő propagandáról más forrásból a következőket jelentik:

Belgrád, június 13.

A hétfőn összeülő király választó skupstina tagjai, kik eddig három. Mirko montenegrói herceg, Karagyorgyevics Péter herceg és Köztársasági pártokból álltak, ma éjjel megszapordtak egygyel, t. i. a kis kerületi és a Délszerbiai választókerületek egyesültek a nisi hadtesthez tartozó katonasággal, amely mindvégig hű volt az Obrenovics dinasztiahoz és külön pártot alakítottak, amely ellenzi a többi pártok jelölését.

Ez a párt, amelynek keletkezése ma éjjel nagy meglepetést keltett, enunciaciót adott ki az éjszaka, amelyben kijelenti, hogy még az utolsó percben is a skupstina elé fog állni és követelni fogja határozottan, hogy tisztán szerb jelöltet állítsanak a szerb trónra. Ezen pártnak jelöltje Milán törvénytelen fia, aki Konstantinápolyban él és Lazarevicsnak hívják.

Ezen párt hívei enunciaciójuk végén éltetik Lazarevicsot és ezzel fejezik be enunciaciójukat:

— Szerb, igazi szerb kell a szerb nemzet élére. Éljen tehát Lazarevics, a régi szerb császárság ivadéka.

Ezen enunciació leihatatlan hatást keltett Belgrádban, annyival inkább, mert egész Szerbia vidéki lakossága a másik hadtest mellett foglalt állást, felb téhát, hogy a szerb polgárháború kitörésének ez lesz az oka.

Belgrád, június 13.

(A M. T. I. jelentése.) Azok a hírek, a melyek az ország belsejében az Obrenovicsok érdekében történt fölkelésekről és zavargásokról szólnak, valamint az a hír, hogy a nisi hadtest fellázadt, teljesen alap-talan. Egy idősebb uri ember, a ki Milán király uralkodása alatt magasabb méltóságot töltött be, úgy nyilatkozott, hogy nincs több Obrenovics-párt.

— En talán az egyetlen vagyok Szerbiában — ugymond — a ki az Obrenovics-ház szerencsétlen utolsó sarjadékát megsiratom.

Jellemző, hogy még ez a férfiu is az ideiglenes kormányt a következőképen írja le: A kormány tagjai mind tiszteletreméltó férfiak. A miniszterek a politikai kapacitások és a becsületesség krémjei, a kiket csak Szerbiában egyáltalán találni lehet.

Pera Teodorovics, a Male Novine szerkesztője, a ki Sándor király alatt ugyszólván mindenható volt, a külföldre menekült; a Male Novine megszűnt.

A gyilkosság hiteles leírása.

A merénylet lefolyását Draga királyné udvarhölgye Petronyevics kisasszony és Kosztics főkomornyik hitelesen így adják elő:

Sándor király körülbelül két hét előtt hat napon át névtelen leveleket kapott, melyekben megöléssel fenyegették, ha feleségét el nem űzi. Június másodikán Sándor király Bécsből értesítést kapott, hogy hatodikára merénylet készül ellene. A király e miatt nyugtalanodott, felesége azonban nem vette a dolgot komolyan.

Szerdán este Draga királyné így szólt udvarhölgyéhez:

— Látod, hogy a nyomorultak csak fenyegetni tudnak, de cselekedni nem mernek. Előbb lehull tizezer ember feje, semhogy én elmennék.

Vacsora után hangverseny volt, mely egy óra tájban ért véget s ekkor az udvari személyzet visszavonult. Nemsokára ezután a palota bejárata felől lövések hallatszottak. A palota hátul levő bejáratának kapuja zárva volt. A jobbra fekvő egyik szobában aludt Petrovics tábornok, a másikban Naumovics alezredes szárnysegéd. Petrovics azonnal a király hálószobájához sietett és figyelmeztette a veszedelemre. Mint később kiderült, Naumovics egyetértett az összeesküvőkkel és az volt a föladata hogy ajtót nyisson az összeesküvőknek. Mint-hogy az ajtónyitással késétt, az összeesküvő tisztek közül Misics Péter dinamit-patront tett a kapu alá.

Naumovics a robbanás pillanatában lépett belülről a kapuhoz és az explozió megölte. Petrovics ekkor elvágta a vilamos vezetéket, hogy a palota teljes sötétségben maradjon. A tisztek gyújtófény mellett rohantak a termekbe és a szalomban Petrovicsot, aki egyet közülök ledött, több

golyóval leterítették. A szolgaszemélyzet elrejtőzött és a tisztek másfél órán keresztül kutattak a királyi pár után, míg végre fölfedezték őket az ebédlő fölötti éleskamrában elbujva. Sándor király vörös hálóköpenyben volt. Misics felszólította a királyt, hogy mondjon le és hagyja el az országot. Sándor erre így felelt:

— *En nem vagyok Milán király, hogy elűhessetek.*

Erre felszólították, hogy Dragát űzze el. Misics itt a királynét ringyónak nevezte, mire Sándor ráírvált:

— *Gyalázatos gazemberek vagytok!* — és eközben elájult nejét megölelve csókolgatta.

Ekkor husz lövés dördült el egyszerre és a királyi pár rögtön holtan rogyott le.

A király holttestét lepedőbe csavarva az ebédlő ablakán kidobták. Zerikov orosz követ ki hajnali 4 órakor megjelent a konakban, a holttestet még ott találta a fűben és az ő felszólítására vitték vissza a palotába.

A rémnap történetéhez.

Bebizonyított ténynek vehető, hogy a szerb királyi család halálát okozó összeesküvést ez évi január elején szervezték. A tett végrehajtását husvétra tervezték, de a közbejött tüntetések miatt elhalasztották. A vidéki tisztek be voltak avatva a tervbe és küldöttségeket menesztettek a fővárosba. A tisztek egy része a Korona című vendéglőben várta a meghatározott időpontot, míg a többi a tisztí kaszinóban mulatott, a hol kizárólag a Draga királyné nótáját huzatták. A konakban ezalatt házi hangverseny volt, a melyen résztvettek a királyné nővérei, fitestvérei s a belső udvar. Ezek az udvarból 11 óra után távoztak.

A merényletben résztvett tisztek számát 70-re teszik. Legelőbb Petrovics tábornokra támadtak, aki miután őket utba igazította, a folyosón az összes villamos lámpákat eloltatta, úgy hogy mindenütt nagy sötétség uralkodott. Lazarevics tábornok egyik kezében karddal, a másikban revolverrel védte a királyt, Dimitrievics kapitányt le is lötte, de egy golyó nyomban őt is megölte. A királyra valóságos golyózápor hullott és testén, valamint a királyné testén is több, mint husz sebhelyet konstátáltak. A királytól eleinte csak a lemondást és a királyné kiadatását követelték, a mit ő ezen szavakkal:

— *Élve nem* — kereken visszautasított.

A király megöletése után a Terazzian felállított csapatok parancsnoka kiadta a jelszót:

— *Éljen Karagyorgyevics!* — a mit a tömeg viszonzott. Tegnap óta ez a kiáltás azonban teljesen elmúlt.

Nincs kizárva, sőt valószínű, hogy a szkupstina őt fogja megválasztani, de kész tényről beszélni nagyon is korai.

Tény, hogy a király és a királyné holttesteit az ablakon át az utcára dobták. Carikov orosz követ, aki a katasztrófa hírére már reggel 5 órakor odasietett, kieszközölte, hogy a holttesteket a konakba vigyék és ott kiterítsék. A merénylők egyike úgy nyilatkozott, hogy a holttesteket szántszándékkal dobták az utcára, mivel a 7. gyalogezredet alarmirozták és az ezred már a konak felé vonult és bár az ezred sok tisztje be volt avatva, mégis azt hitték, hogy nem lehet mindnyájára számítani és elrettentő hatást akartak gyakorolni a legénységre, hogy ez a holttestek megpillantásánál megtudja, hogy már minden-

nek vége és a harc céltalan volna. Így hát az ezred elvonult az utcán fekvő holttest előtt és a borzasztó látvány hatása az ingadozó katonákra nem is maradt el.

Az áldozatok temetése.

Ma érkeztek részletek a temetésről. Péntek éjszaka eltemették a gyilkos merénylet összes áldozatait. A király és a királyné holtteste csütrötkön egész nap ott hevert a konak folyosóján a földön. A miniszterek rendelkezése irrták föl a két halottat a katonák a kertből, ugyancsak az ő rendelkezésre Michel és Nikolajevics orvosok délelőtt 11 órakor felbontották a holttesteket. Megállapították, hogy Sándor királyt huszonhét revolvergolyó találta, hat olyan seb van a testén, a mely mind halálos. Draga királynét öt lövés érte, ezenkívül a gyomra és fél melle fel van hasítva.

Éjjel után félhárom órakor a legegyszerűbb szertartással temették el őket. A holttesteket disztelen fakoporsóba tették. Egy pap beszentelte őket, azután négy katona a vállára vette a király és négy katona a királyné koporsóját és halottas kocsira tette. Draga királynét kivitték a temetőbe, ott sirt ástak neki a többi sír között és elföldelték. Sándor király koporsóját először a Topcsiderpart melletti Rakovica kolostorba akarták vinni, de messzinek találták a helyet és mivel gyorsan akartak a királyi párnak még az emlékével is végezni, a belgrádi Szent-Márk templom kriptájába vitték le, a hol a testvére, Milán elsőszülött fia, Szergiusz herceg és Milos fejedelem leánya, Anka is nyugosznak.

Ugyancsak péntek éjjel temették el a többi áldozatot is, Lunyevica hadnagyot, a királyné hugait és a minisztereket nagy csendben és titokban.

Egy másik távirat szerint a király és királyné holttestét péntek éjjel az Obrenovicsonak a régi Szent-Márk temetőben lévő családi sírboltjába helyezték. A beszentelést hét pap végezte. A szertartás, amely csendben folyt le, hajnali fél 2-től 8 óráig tartott.

A király temetésén a kabinet valamennyi tagja jelen volt. A temetés a legegyszerűbb volt, sem hivatalos személyek, sem katonaság nem vett részt abban. A harangokat nem huzták meg, kivéve a Belgrád melletti Rajovicán hallatszott a lélekharang, hol a királyi párt a Márkus-templom kriptájában helyezték el. A többi áldozatot is Naumovics kivételével, ez időben temették el legnagyobb csendben és titokban. Naumovics temetése délután történt díszszel és a tisztek részvételével.

Előző este hét koporsót vittek be a konakba az elhaltak számára. Avakumovics miniszterelnök a királyi pár számára a legszebb koporsókat hozatta el, a melyek Belgrádban csak feltalálhatók voltak. Naumovics haláláról szóló gyászjelentés több kirakatban látható, s rövid tartalma az, hogy a haza javáért lelte tragikus halálát.

Egy másik tudósítás jelenti: A király és királyné holttestét boncolás után a földszinti billiárdszobában ravatalozták föl. A királyon tábornoki, a királynén fekete selyem ruha volt. Érckoporsójukra egy szál virágot sem tettek. A halottas menet egy temetőkocsiból, egy csendőrkapitányból, két rendőrtisztből, két tisztből s néhány bakából állott. Éjjel féltizenegyor indult a menet a konakból a Márk-templomba, a hol négy pap és két diakonus mondott egyszerű halottas misét, a mely után a koporsókat együtt a templom jobboldalán lévő kriptába eresztették le. A sírbolt fölött két egyforint értékű fakereszt van. Az egyik az a két szó a fölírás: Obrenovics Sándor, a másikon Obrenovics Draga. Semmi más.

Cinczár-Markovicsot és vejétszintén az éjjel vittek a legnagyobb csendben az új temető halottas házába. Egy sírba temették őket. Sirjukon pusztán nevükkel egy fakereszt van. Ugyanoda temették Petrovics Lázár főhadsegédet és a többi áldozatot, Naumovics főlobbant ezredesnek, a nemzeti ügy mártírjának sírja azonban tele van virággal és olcsó koszorúval. Koszorújának fölírása ez: *Drága barátunknak, ki föláldozta magát, életét a hazáért.*

A két Lunyevicát a katonai kórházból azon a módon temették el, a hogy a kivégzett bűnösöket szokták eltemetni a temető leghátulsó részében, a hol közkatonák fekszenek.

Zavarok előszel.

A Belgrádban lejátszódó eseményeket nemcsak a trónkövetelők sokasága teszi zavarossá, hanem az az egyenetlenkedés és bizalmatlanság is, mely a kormány tagjai között uralkodik. A miniszterek nem biznak egymásban, mindegyiknek más és más terve van.

Karegyorgyevics Péternek tulajdonképpen csak három hive van a kabinetben. Ezek Avakumovics, Kaljevics és Velikovics. Az igazságügyminiszter Zsivkovics határozott republikánus.

Komplikálja a helyzetet az is, hogy a száműzésben levő államférfiak legelőkelőbbjeit nem vették számításba a kormány megalakításánál, mert a véres éjszakán nem voltak jelen Belgrádban. Most megérkeztek Pasics Gyurics és Simics, kiket bálványozásig szeret a szerb nép.

A radikális Simics az államtanács elnökévé fogják kinevezni.

Küldöttség Karagyorgyevicsnél.

Bécs-ből jelentik június 12-iki kelettel:

Ma két szerb tábornok és két szerb államférfiu érkezett ide, kik a délelött folyamán a belvárosi Wandl szállodában több izben hosszasan értekeztek. Ezeken az értekezleteken Ledanovics Nasa elnökölt. Délig ezek az értekezletek még nem értek véget. Bécs, Genf és Belgrád között egész délelött szüntelen távirat váltás folyt. A leendő szerb király ideérkezett bizalmi emberei a véres éjszakán már nem voltak Belgrádban. Ok már korán reggel elutaztak hazájukból és ma reggel érkeztek Bécsbe. A belgrádi vérfürdő hírére nagy meglepetést tanusítottak. A tábornokok a gyilkosságot a fiatalabb tisztek szenvedélyességének és a szoldateszka izgatottságának tulajdonítják.

Az ideérkezett szerb államférfiaknak és tábornokoknak eltökélt szándéka, hogy a szerb koronát fölajánlják Karagyorgyevics Péter hercegnek, sőt már el is küldték Genfbe a táviratot, mely a herceget a trón elfoglalására felszólítja. Délben megérkezett Karagyorgyevics válasza, mely úgy szólt, hogy a herceg hajlandó a szerb koronát elfogadni, de csak akkor, ha őt a szkupstina egyhangulag megválasztja és ha a hatalmak e választás ellen kifogást nem tesznek és őt királynak elismerik. Karagyorgyevics Péter Genfben maradt és ott fogja a szkupstina választását bevárni, mert nem akarja, hogy lázadónak tekintsek és nevét a belgrádi gyilkossággal hozzák összeköttetésbe. A Karagyorgyevics-párt bizalmi emberei elhatározták, hogy azokat az összegeket, amelyeket Draga királyné itteni és angol bankoknál letétbe helyezett, lefoglalják. Ha másképp nem megy a dolog, akkor per útján fogják ezt foganatosítani.

Karagyorgyevicsék bizalmi embereinek ugyanis az a véleménye, hogy ezt a pénzt az állampénztárból elrabolták. A királyné vagyonát több millióra becsülik.

Ki lesz a király?

Egészen bizonyosnak lehet tekinteni, hogy a szerb hadsereg teljesen Karagyorgyevics Péter herceg mellett foglal állást és előrelátható, hogy a mikor a törvényhozás két háza e hó 15-én összeül, Péter herceget egyértelműleg szerb királyvá választják meg és kikiáltják. Mihelyt ez megtörténik, küldöttség fog Belgrádból Bécsbe utazni, hogy a herceget a szerb trónra meghívja. A herceg evégből Bécsbe utazik, ott fog tehát az új szerb király az alattvalóival találkozni s onnan hosszas száműzés után mint király lép ismét Szerbia területére.

Egy másik tudósítás a következőket jelenti: Karagyorgyevics Péter megválasztása még nem biztos. A kabinet kebelében e részben szakadás állott be. Kaljevics külügyminiszter ellenzi a monarchikus rendszer folytatását, mert Szerbiát köztársasággá akarja átváltoztatni. Bár Karagyorgyevics Pétert a katonaság az ország belsejében és mindenütt királyvá kiáltotta ki, a lakosság hangulata megoszlott és főképen Belgrádban egy meglehetősen nagy párt a köztársaságot óhajtja. A minisztertanács elhatározta, hogy a döntést egészen a skupstinára bizza. Előbb azonban a miniszterek, hivatkozással arra, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország azt, hogy Szerbia köztársasággá legyen, nem fogják megengedni, kapacitálni igyekeztek Kaljevicsot, a mi azonban nem sikerült.

Genfből írják: Karagyorgyevics Péter ma több újságíró előtt következőleg nyilatkozott;

— *Őszintén sajnálom, hogy annyi vért ontottak. A merénylet tudtomon kívül történt, nem kellett volna nőket meggyilkolni és elég lett volna a királyt egyszerűen lemondásra kényszeríteni.* Nem tudom, hogy király leszek-e, vagy nem. Ha igen, akkor a népre fogok támaszkodni, mert én a szabad intézmények híve vagyok, nem pedig a zsarnokságé. Svájcban megtanítottak rá, hogy a szabad intézményeket megbecsüljem.

Bécsi tudósítónk táviratozza, hogy Nenadovics Nasa, a belgrádi egyetem egykori tanára és Karagyorgyevics Péter herceg közeli rokona, aki számkivetésben Bécsben lakik, ma Péter herceg sürgönyhívására Genfben utazott. Elutazása előtt a következő nyilatkozatot adta a bécsi sajtónak:

Karagyorgyevics Péter herceg még nincs összeköttetésben a szerb vezető államférfiakkal. Egész bizonyosan el fogja foglalni a megürült trónt, ha neki azt egész törvényes formában felajánlják.

Nenadovics szerint kétségtelen, hogy Karagyorgyevicsot a szerbek lelkesült demonstráció mellett fogják királyvá választani.

Amit a republikánus mozgalmakról beszélnek — mondja Nenadovics — az egyszerűen nevetséges. Karagyorgyevics valószínűleg a jövő hét végén ünnepélyes módon bevonul Belgrádba, ahol királyvá koronáztatja magát.

A törvénytelen Obrenovics.

Megemlítetjük mai lapunkban, hogy az Obrenovics-család nem halt ki végképpen. Milán király természetes fia anyjával, Kriszticsnével Konstantinápolyban él. A fiúnak levelei vannak atyjától, amelyekben kijelenti, hogy öt gyermekét fogadja. Erről a törvénytelen királyfőről ma Bécsből a következőket jelentik:

Milán király, mikor először járt Konstantiná-

polyban, beleszeretett a szultán építésznék, Vaszilkó Johandibe. Szerelmi viszony támadt köztük s ebből gyermekük született, aki a Milán nevet kapta. Nemsokára azután a szép Artemizia felesége lett Krisztics udvari kamarásnak, aki később Pétervárott követ volt.

1894-ben szűnt meg a viszony Milán király és Artemizia közt s attól fogva nem is leveleztek többé. Ekkor Milán király felkérte a szultánt, hasson oda, hogy ő visszakapja Kriszticsnével a neki írt leveleket. A szultán teljesítette a király kérését és Milán visszakapta leveleinek nagy részét.

Azt nem tudni, hogy látta-e azóta Milán király ezt a fiát. Egy időben azt beszélték Pétervárott, hogy a szerb király törvényesíteni fogja a Kriszticsnével származott gyermekét. Kriszticsné ma is hangoztatja, hogy a fia törvényes leszármazottja Milán királynak, tagja az Obrenovics-dinasztiának és jogos, egyedüli örököse a szerb trónnak.

A fiu most tizenégyéves. A Johandic-családban mindig hercegnek és királyi fenségnek szólították. Anyja a legnevezetesebb konstantinápolyi tanárokkal tanította a kis Milánt, aki a társaságban mindenkivel éreztette, hogy fejedelmi sarj, gögösen, leereszkedőleg bánik most is mindenkivel.

Az idén február 24-én meghalt az öreg Johandic Vaszilkó, Milán király fiának nagyapja és a szultán külön követet küldött a temetésére.

A harmadik szerb dinasztia.

Érdekes, hogy a két Obrenovics és Karagyorgyevics dinasztián kívül, egy sokkal régebb szerb dinasztia ivadékai is élnek Ezek a Nemanidák ivadékai.

A Nemanida-dinasztia 1220 óta viselte a szerb koronát és 1871-ben Uros cár halálával vesztette el hatalmát.

A család három sarja jelenleg az osztrák-magyar hadsereg kötelékében áll. Az egyik Mematic Vilmos ezredes, régebben a 42. tüzezőred parancsnoka, jelenleg szolgálaton kívüli állapotban él Bécsben; őcsce István ezredes és hadkiegészítő kerületi parancsnok a szerajevói 1. számú bosnyák gyalogezeredben; végül Nemanic Miklós az 1. gyalogsági hadosztály intendanturájának számtisztje.

Habár a Nemanicok nagyon jól ismerik eredetüket, igényeik a szerb trónra teljesen feladásba merültek és sohasem is fognak feltámadni.

A királyi pár boncolása.

A királyi pár boncolását ma ejtették meg. Az orvosi jelentés sok rosszakarattal van megszerkesztve s magán viseli a jelét annak, hogy az orvosok mindenképen beakarják bizonyítani, miszerint a királyi pár részint elmebeli fogyatkozásokban szenvedett, részint pedig (és ez a királynéra vonatkozik) kicsapongó, erkölcstelen életet élt, s ennek nyomai láthatók voltak a testen.

Sándor agyában abnormitásokat konstataáltak. Az agyhártya meg volt vastagodva, ami gyöngélméjűeknél szokott előfordulni. A király hátgerincén görbüléseket találtak, s három helyen vastagodásokat konstataáltak.

Draga királyné testén mirigyoperációk utáni hegedések nyomai láthatók, ami egy gyalázatos betegségnek képezik maradványait. Azonfelül idült méhlobot állapították meg az orvosok és genyes helyeket. Végül a tüdőben a tuberkulózis nyomait találták.

Mindezt a hivatalos orvosi vizsgálat jelenti.

Itt említjük meg, hogy a miniszterek esküt tettek egymás között arra, hogy a királygyilkosságról részleteket nem közölnek. Ebből is elképzelhető, hogy mennyire vérlázító lehetnek a rémes éjszaka eseményei.

A kormány és a hadsereg.

Belgrádból jelentik június 12-iki kelettel: A város ma már teljesen nyugodt. A házakat még jobban földszitették zászlókkal. A katonaságból csak a gyalogság van a konak előtt. A lapok jelentése szerint az országban mindenütt nyugalom uralkodik. Az ország belsejéből több tiszt érzett utasításokat nyerendő. Tegnap délelőtt 10 órakor, valamint délután 5-től fél 8 óráig miniszteri tanácskozás volt.

Avakumovics miniszterelnök már reggel 8 órakor a miniszterelnöki palotába ment, ahol minisztertársai várták, akikkel egész délelőtt tanácskozott. A tegnapi hivatalos lap már Avakumovics jelzésével jelent meg. A mai hivatalos lap törvénykirovatban hozza, hogy mik a teendők a király elhalálása alkalmából. A kabinet leghatározottabban kijelenti, hogy Karagyorgyevicsékkal legkisebb összeköttetésben sincsenek. Felzúrt csodálatos a lakosság magatartása a királyljal szemben. Míg a napokban mindenütt nagy óvációkban részesítették, addig ma alig sajnálkozik valaki sorsán.

A konak előtt táborozó cigányképű gallértalan, szánalmasan öltözött hatos ezredbeli bakák és egyáltalán valamennyi katona egyébről sem beszél, mint a háboru eshetőségeiről. Ugy félnek a magyar-osztrák hadsereg betörésétől, mint a tüztől. Már is rémeket látnak és beszélnek; tegnap úgy terjesztették el, hogy a dunai monitorok már Belgrád előtt vannak, a mi pedig nem igaz. A katonatisztek polgári ruhában átátrándulnak Zimonyba vizsgálni, hogy nem jön-e a magyar sereg?

Leltározás a konakban.

A „Pester Lloyd“ Belgrádba küldött tudósítója Avakumovics miniszterelnökkel rendkívül érdekes beszélgetést folytatott, melyet a lap holnap megjelenő száma a következőkben közöl:

Az új szerb miniszterek nagyon el vannak foglalva. Alig van idejük, hogy délelben egy pillanatra haza szaladhassanak a családjaikhoz. A konak melletti belügyminiszteri palotában egész nap sűrűség-forgás van, a tanácskozó termekben a hivatalfők járnak-kelnek és jelentéseket tesznek.

A kormányt különösen a kontinens minden részéből idesereglett újságírók zaklatják, kik a minisztereket egyenként és külön-külön meg akarják interjuvolni.

Csodálatos világ van Belgrádban. — Egész Európa megdöbönt annak a szörny-hirnek a hallatára, hogy kivégezték a szerb királyi párt, és elpusztítottak egy egész dinasztiát mindenestül. És az országban rend uralkodik, senkinek sem jut eszébe az összeesküvést üldözőbe venni. Azok, akik a királyi családot kivégezték, itt sétálnak s a nép megéljenzi őket.

A rend fentartásáért a kormány vállalta el a felelősséget. A tisztviselők a rendes fizetéseiket kapják. Az állampénztár holnapra, mely nap a görög naptár szerint június elseje esik, 8 millió dénárt tart készenlétben.

A „Mihály fejedelem“ átiratában, az újonnan épült „Grand Hotel“ szállodával szemben, van egy csinos emeletes ház. Ez Avakumovics miniszterelnök háza. A ház erkélyéről két szerb trikolor leng. Ezt a két lobogót a miniszterelnök neje maga kötötte az erkély vasrácsaira.

A miniszterelnök egy negyed 2 órakor érkezik haza lakására. A miniszterelnöki palota kapujában két szép lánya várt rá, akik gyalogszerrel kísérték haza atyjukat. Mikor bement a házba, beküldtem hozzá a

névjegyet. A szolgál bevezetett az előszobába, mert a miniszterelnökkel együtt jött Gyiga Gersics, az államtanács második alelnöke. Még a kapuban csatlakozott Avakumovicshoz. Mikor Gersics eltávozott, engem fogadott.

— Mi volt a tárgya a mai minisztertanácsnak? — volt az első kérdésem.

— Ma és tegnap — felelte Avakumovics, — a rendes folyó ügyeket tárgyaltuk.

A szkupstina és a szenátus közös tanácskozásainak előkészítését beszéltük meg.

— Nem volna hajlandó a csütörtök hajnalban történetek hű történetét elmondani?

— Csak hallomás után tudnék egyet-mást elmondani, de minthogy azt akarom, hogy pontos adatok birtokába jusson, ajánlom, hogy keresse fel Gersics kereskedelemügyi minisztert, aki pontosan informálja az eseményekről. Mert én szerdán Alecinácsban egy bünyefnyitő ügyben védtem egy vádlottat.

— Nincs-e valami bizottság, mely hivatalosan megállapítaná a csütörtök hajnalban történeteket? — kérdeztem tovább.

— Ilyen bizottság nincs, de lesz, mely leltározza a konokban feltalált összes értékeket. A hadügyminiszter részére most készülnek a hivatalos referádák. A király adjutánsai vagy ordonánctisztjei közül azt, aki még életben maradt, ki fogják hallgatni. A leltározás már tegnap megkezdődött. A király vagyona az egyedüli törvényes örökös, Natáliát illeti meg, de valószínűnek tartom, hogy Natália nem reflektál az örökségre. Ez esetben egyéb rokonok kapják a vagyont. Draga királyné örökösai a három nővér, akik közül az egyik Petrovicsné, aki férjétől elváltan él és a két Lunjevica testvér.

— Hogy van az, hogy csak Oroszország nem vette tudomásul az új kormány körjegyzékét? — kérdeztem ismét.

Ebben nem találok semmi különöset. Oroszország be akarja várni, míg minden rendben lesz; akkor majd válaszol. Lehet hogy már válaszolt is.

— Hogyan ohajtana magának a kormány Ausztria-Magyarország állásfoglalását?

— Én vagyok olyan valaki, akit nemcsak Szerbiában ismernek. Ohajtom, hogy tudják meg, hogy legtöbb vágyam a szomszéd államokkal a lehető legjobb viszonyt fenntartani.

Akkor majd nekem is lehet reményem, hogy nem lesz kifogásom. Iparkodni fogok, hogy a legjobb viszonyban legyünk a többi államokkal. Magyarországnak nem lesz oka, hogy ellenünk tegyen valamit.

Bucsuzás előtt elmondta, hogy holnapra várják azokat a szenátorokat, kik külföldön éltek. Ezekkel előértekezletet fognak tartani.

Még egy kérdést tettem:

— Mi lesz azokkal, akik a királyt és királynét megölték?

— Erről még nem határoztak. Ha valaki elhozza az ügyet a szkupstina, akkor az határozza el a teendőket. Ha a szkupstina nem akarja beavatkozni az ügybe, akkor fátyolt vetünk rá. A jelenlegi kormány a nemzetgyűlés napjáig vezeti az ügyeket.

Beszélgetés egy új miniszterrel.

Egy újságíró beszélgetést folytatott Belgrádban Gensics György földmívelésügyi mi-

niszterrel. Gensics a következőképpen nyilatkozott:

Nincs szépíteni valónk; de nem is szükséges a helyzetet szépíteni. A királyt nem akaruk megölni, csak lemondásra kényszeríteni. A véres végzetet Sándor király maga provokálta azzal, hogy revolverlövéllyel válaszolt, mikor a lemondásra felszólították. Most csend következik és a tisztító munka ideje.

Egyesültünk a legkülönbözőbb pártok a haza érdekében. Én például tagja voltam annak a kormánynak, amely Zifkovicot husz évi fegyházra ítélte, s most kollégák vagyunk. Karagyorgyevics Pétert tényleg akarjuk királynak; de ő most nem fogl be az eseményekbe. Genben van, s nem fogl az a hír, hogy itt volt, vagy itt rejtegetjük. Bevallom, elhatároztuk — s ez fontos teendők — hogy a királyné egész családját visszajuttatjuk oda, ahová való, ahonnan közénk került.

Avakumovics ma nyugdíjazta a királyné három rokonát, Sebarovics Leonidát, a tüzérezredet, Masin Sándor gyalogos századost és Radukovics Szvetozár kapitányt. A múlt éjszaka áldozatainak nem rendeztünk ugyan királyi temetést, de megadtuk nekik a kellő végtisztességet. Nézzen csak ki az ablakon. Most viszik éppen temetni Naumovicsot, az udvari marsalt, tisztességesen, mint minden szerbet előbb a templomba. Őt sem akarták megölni, de nem nyitotta ki a belső ajtót, mikor követelték. Erre dinamittal robbantották fel az ajtót, s a robbanás Naumovics fejét szétrombolta.

Kétségtelen, hogy a szkupstina, mely hétfőn ül össze, nekünk ad igazat, és Karagyorgyevics lesz a nemzet egyhangú kívánságára az új király. Sándor királyt sajnáljuk. Xantippe természetű felesége az oka minden vérhullásnak. Ausztria-Magyarországgal békét akarunk. Reméljük, nem történik semmiféle beleavatkozás belső ügyeinkbe. A monarchiának barátai leszünk. Karagyorgyevics sohasem nyilatkozott rosszul Ferenc József királyról. Ez téves hír, s Milán barátai koholták annak idején.

Szegény hazánkban most újra béke lesz. De ezt ne is merje többé senki sem megholygatni. A bécsi és a budapesti lapokban, amelyek eddig érkeztek, már is sok a vád ellenünk. A szerb kormány hivatalosan meg fogja cáfolni azt, ami valótlanság. Minden rossznak s a végzetes események közvetlen oka az, hogy a királyné a felső tiszti tanfolyamot mindenáron Sabácsba akarta áthelyeztetni. A katonák vezetői ezt türethetetlen inzultusnak tekintették és nem akartak tovább várni az elhatározó lépéssel, bár mi csak egy-két nap múlva és békésebben ohajtottuk volna a fordulatot.

Draga rokonai.

Strausz Adolf, a neves orientalista, a Balkán viszonyok egyik legalaposabb ismerője, lent tartózkodik Belgrádban. Érdekes benyomásairól többek közt az alábbiakat írja:

Megkíséreltem beszélni Draga királyné nővérével. Elegáns földszintes házuk ablakain redőnyök vannak, a gyalogjárón két katona áll. A rácsos, bezárt kapu bejárata alatt egy hadnagy és két katona ül. Előbbi kijelentette, hogy senkit sem szabad a házba bocsájtani. A legidősebb nővér, férjzett Petrovicsné, bement férjéhez, ki bankigazgató. Georgine és Anna, kit becéző néven Vojkanak neveztek és hirbe hozták Sándor királyival, otthon gyászolják nővérüket és két fivérüket. A temetésen nem voltak jelen.

Rendkívül érdekes az, mit Petronievics kisasszony, Draga királyné udvarhölgye, nekem elbeszél. A királyné tudatta vele, hogy férjét névtelen levelekben, figyelmeztették, hogy meg fogják ölni, ha tőle el nem válik. Bécsből is jött értesítés, hogy június 6-án merényletre készülnek. A királyné nevette s a végzetes nap estéjén így szólt:

— Látod, hogy nyomorultak, csak fenyegetéssé tudnak, de cselekedni nem mernek!

Sándor már aggódni kezdett, de ő megnyugtatta:

— Meg kell mutatnunk, hogy nem félünk a fenyegetésektől.

Az udvarhölgy éjjel egyig volt a palotában, ahol házi koncertet tartottak. A gyilkosságról csak reggel értesült.

Föltétlenül hitelt érdemlő forrásból tudom, hogy az összeesküvők Bécsben puhatóldoztak, miképp fogadná a bécsi udvar Sándor detronizálását.

E célból Gyorgyevics Andra járt illetékes helyen és megnyugtató információt szerzett. Csak azután határozták el a merénylet dátumát. A kormány tudta, hogy a monarchia egyetlen monitort sem rendel Belgrád elé.

A helyzet Belgrádban.

A véres éjszaka óta napsugárbaufürdik a lobogódiszes Belgrád. Csönd, nyugalom mindenütt, csupa derűs arc az utcákon, a kávéházakban és a vendéglőkben, ahol az emberek vidáman kvaterkáznak. Ha a sok idegen újságíró fogatai nem hajtának keresztül-kasul a város utcáin, senkisé sejtene, hogy pár nap előtt mily véres harc dult itt.

A konak körül három század gyalogos és egy század lovas katonaság táborozik. Az utca kövén ülnek, vagy hevernek, dohányoznak, újságot olvasnak, dominóznak. Sokuknak a csákója virággal díszítve, de mind piszkosak és rongyosak: látszik, hogy rég óta szolgálatban vannak. A konakba, melynek ablakredőnyei le vannak eresztve, senkit sem bocsátanak be.

Az utcákon pár lovasörjárat cirkál álmosan, unottan. Az emberek egy percig megbámulják s aztán közömbösen tovább mennek, mintha mindenki napirendre tért volna már a történetek felett. A hangulat jellemzésére elég annyit megemlíteni, hogy Micsinai sikkasztása például Budapesten sokkal nagyobb feltűnést keltett, mint Belgrádban a dinasztia lemészárlása.

Valami nyomasztó érzés azért észlelhető. Az emberek bizonytalanságban vannak, de egyelőre az öröm az általános és tulnyomó. Sándor király, de különösen Draga királyné pusztulásával az egész ország meg van elégedve. Csak Sabác városa gyászol, mint Draga királyné szülővárosa. Sabác házain gyászszászlok lengenek és minden üzlet zárva van.

Belgrád utcáin ma költeményt osztogattak szét, amelynek ez a tartalma: Vége a zsarnokoknak, felkelt az új nap. Ézt a katonaságnak köszönhetjük. Eljenek a hősök!

Hogy milyen gyűlölet ég még most is Draga királyné ellen, ez az eset bizonyítja: Ma délben letartóztatták Masin Veja alezredest, a királyné rokonát, aki a véres esemény hírére álruhában megszökött Nisból és Romániába akart menekülni. Az álruha dacára fölismerték és elfogták. Ez a Masin Veja három hónapja lelőtte egy tisztársát, de nem lett bántódása, mert a királyné úgy akarta.

Szerb uralkodók sorsa.

1. Karagyorgyevics Petrovics Györgyöt Obrenovics Milos megölte 1817-ben.
2. Obrenovics Milost 1839. június 13-án lemondásra kényszerítették.
3. Ennek fia, Milán, csak 25 napig uralkodott, azután himlőben meghalt.
4. Mihály, Milos második fia, 1842. évi szeptember 7-én a forradalom elől megszökött.
5. Karagyorgyevics Sándort 1858. évi december 22-én trónvesztettnek nyilvánították.
6. A 80 éves Milos 1860. évi szeptember 26-án természetes halállal halt meg.
7. A forradalom elől 1842-ben elmenekült Mihály ismét trónra került s 1868. június 11-én, tehát éppen 26 évvel Sándor meggyilkolása

előtt, a topcsideri parkban összeesküvők által meggyilkoltatott.

8. *Milán* király 1889. évben a trónról leköszönt.

9. *I. Sándor* 1908. évi június 11-én meggyilkoltatott.

Natália—Belgrádban.

Natália exkirályné tegnap nem tért vissza Párisba Versaillesból. Az exkirályné a gyászos hír hallatára idegrohamot kapott és ágyba kellett fektetni. Két-károm nap fog beletelni, míg megnyugszik; az orvosok nem engedik előbb Párisba. Az exkirályné temérdek részvétáviratot kap. Sokan személyesen felkeresik, de senkit sem fogad. Azok az előkelő családok, amelyekkel Natália a katolikus vallásra történt áttérés óta barátságban van, minden ünnepélyükről, multságukról lemondottak.

A *Petit Journal* az exkirályné egy barátjának elbeszélése alapján a következőket írja:

— Ott voltam, mikor a királyné megkapta a rettenetes hírt. Az első pillanatban féltettük a megőrüléstől. Szótlanul járt-kelt Natália, kezét tördelte, keservesen zokogott, aztán egy karosszékbe rogyott. Mikor egy kissé magához tért, folyton azt mondta siránkozva:

— Szegény szerencsétlen fiam, nem kellett volna elveened azt az átkozott asszonyt!

A boldogtalan anya kikereste egy medallionját, amelyben *Sándor* király gyermekkorú arcképe van s azt sirva csókolgatta. *Ghyka* hercegné, Natália, nővére hasztalan vigasztalta az exkirálynét.

Natália táviratban kérte meg több belgrádi barátját, hogy *érizzék meg fiának holttestét* és tudassák vele az újabb eseményeket. Azután gyászruhát és egy uti ruhát rendeltetett a királyné, mert *Belgrádba készül utasni, hogy ott kikérje fiának holttestét és ő maga temettesse el.*

Páris, június 13.

A királyné az izgatottság folytán megbetegedett. A St. Etois departement előljáróját, aki tegnap este tisztelegni akart nála, hogy kifejezze részvétét, nem fogadhata. A királyné hír szerint az új szerb kormányhoz hosszabb sürgönyt intézett, melyben engedelmet kér a *Belgrádba való visszatérésre, hogy fiának holttestét eltemethesse.*

Natália exkirálynő táviratilag tiltakozott *Sándor* király eltemetése ellen és kikérte a holttestet.

A megjósolt gyilkosság.

Bármily hihetetlenül hangozzék is, tény, hogy *Sándor* király meggyilkolását hetekkel ezelőtt megjósolták. Az egyik jóslat Londonban történt egy hónappal ezelőtt, a másik nem sokkal hamarabb, Budapesten. A londoni esetet *Mijatovics* londoni szerb követ és meghatalmazott miniszter mondta el a *Matin* és a *Français* levelezőinek.

— Épp egy hónap előtt történt, — így szólt *Mijatovics* — hogy egy estélyen bemutatnak nekem egy hipnotikus álomban lévő szomnambula nőt. *Sándor* királynak egy levele volt a zsebemben. Ezt a levelet a látóknő kezébe tettem. A nő nyomban rendkívül izgatott lett s elfojtott hangon olyan szavakat mondott, a miket akkor figyelemre sem méltattam.

— *Ezt a fiatal királyt* — így szólt a nő — *nemsokára meg fogják gyilkolni; vért látok, sok vért, éjjel és egy palotában, és egy nőt, a királynét, szintén holtan a vérben...*

A Budapesten történt jóslat nem kevésbé érdekes. Egy társaságban egy orvos neje szomnambelikus álomba merül s látványokat lát. Elmondja, hogy lát egy sziklás hegyet, a fölött egy sas, a sas fölött egy pajzsot, melybe egy véres tör volt beszurval. A nő maga kérdezte, hogy mit jelent ez a kép? A válasz röviden ez volt:

— *Nemsokára meggyilkolnak egy uralkodót.*

Épp úgy mint *Mijatovics*, ennek a társaságnak a tagjai sem tulajdonítottak akkor ennek a szomnambelikus jóslatnak jelentőséget; de nyomban eszébe jutott mindegyiknek, a mint a szerb királyi pár meggyilkolásának hírért meghallották.

Ha mozgósítanak.

Sokfelé beszélnek, hogy mozgósítás esetén a temesvári 7-ik hadtest lesz az, mely a szerb határra fog vonulni. Ez természetesen csak kombináció, mely azonban akkor sem lesz igaz, ha tényleg lesz mozgósítás.

Katonai körökből vesszük azt az értesítést, hogy *mozgósítás esetén nem a temesvári 7-ik, hanem a budapesti 4-ik hadtest megy a szerb határra.*

Ennek különböző okai vannak. A budapesti 4-ik hadtest mozgósítása ugyanis vasuttechnikai szempontokból sokkal előnyösebb, mint a temesvárié. Másrészt a *temesvári hadtest mozgósítása háromszor annyi költségbe kerülne, mint a budapestié.*

Végül pedig a budapesti hadtest mozgósítása esetén egyszerre két hadtest is közel lenne a határhoz, mert a 7-ik hadtest területe amugy is Szerbiával érintkezik. Szükség esetén tehát a hadtest déli ezredei könnyen és gyorsan rendelkezésre állanak.

Egy magasrangú katonai méltóság tegnap a *Zeit* munkatársának szerfelett érdekes kijelentéseket tett az *állítólagos mozgósításról.*

Ezekből a hírekből — ugymond — természetesen egy szó sem igaz. Tényleg nem is lehetne belátni, hogy milyen célja volna ilyen rendszabálynak. Az összes hivatalos és nem hivatalos hírek meg egyeznek abban, hogy a *belgrádi katasztrófa Szerbiában semmiféle nyugtalanságot nem okozott.* Ausztria azonban semmi esetre sem kívánhat többet, mint hogy határain *rend és béke uralkodjék.*

Ha különböző trónkövetelők között valamilyes *viszály törne ki*, amely az országot fenekestül felforgatja, akkor a monarchia érdekei — én mint katona nem tudom ezt úgy megítélni — oly közelről érintetnének, hogy katonai rendszabályok szükségessé válhatnak. — De ezeket a rendszabályokat minden pillanatban meg lehet csinálni és nincsen szükség hosszas előkészületekre. Van tehát elég időnk és várhatjuk nyugodtan a dolgok folyását.

Az ujságíró azt a tréfás megjegyzést tette:

— De a várakozás sok vesztett csatánkba került már.

— Ez igaz, nevetett a tábornok, de ez régen volt! Ma a hadsereg ugyszólván állandóan *indulásra kész* és ezért így aztán lehet még várni. Gondolja csak meg, hogy micsoda izgalmat okozna, ha a hadsereg egy része tényleg mozgósítatnék. Mert az ilyen dolgot manapság eltitkolni nem lehet. Mi volna tehát a célja, ha ma akármilyen katonai rendszabályokhoz nyulnánk? Ennél mindenestre jobb, ha várunk. Különben, a *legtávolabbról sem gondolok katonai beavatkozásra, ez a diplomaták dolga.* En mint katona, csak annyit mondhatok: Ha hívnek bennünket, itt vagyunk. Egyelőre azonban senki sem hívott bennünket.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* **A szintársulat bevonulása.** A szintársulat tagjai lassan-lassan visszajönnek: A nyári szünet hétfőn már lejár és megkezdődik a színház idénye. *Zilahy* Gyula igazgató a nyáron nem pihent, s azon fáradozott, hogy új tagokat szerződtessen. *Békés* Gyula titkár, ki Debrecenben töltötte a szünidőt, ma érkezett meg és holnap már a színházi irodában felveszi a munkálkodást újból.

* **Hangverseny.** *Nánássy Géza* népdal-énekes holnap egyik új-aradi vendéglőben hangversenyt rendez változatos műsorral.

Válság Budapesten.

(A kormány lemondása. — Apponyi nem elnököl többé.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 13.

A magyar politikai helyzet sulypontja a képviselőház folyosójára helyeződött ma. A képviselők között az ülés folyamán az a hír terjedt el, hogy *Apponyi* Albert gróf lemondott a *Ház elnökségéről.* Ezt a hírt megcáfolták ugyan, de nem elég határozottsággal. Annyi tény, hogy *Apponyi* ma *Éberhardtba* utazott, ahonét, állítólag, *nem tér vissza többé az elnöki székbe.*

Az ülés folyamán egy másik hír is határozott formát öltött. A képviselők tudni vélték ugyanis, hogy *Szell Kálmán* lemondását *viszi Bécsbe.* Másfelől ugy formálták ezt a hírt, hogy a miniszterelnök csak akkor fogja felajánlani a koronának lemondását, ha bizonyos dolgokat nem sikerül keresztül vinnie Bécsben.

(Paktum az ellenzékkel.)

A miniszterelnök napok óta tárgyalásokat folytat az ellenzékkel egy kompromisszum tárgyában. Mielőtt azonban ennek részletezésére rátérnénk, előbb az ellenzék jelenlegi helyzetét kell rövid vázlatban előadnunk.

A függetlenségi pártkörben a múlt héten konferencia volt, melyen azt beszéltek meg, hogy kimondja-e a párt a *technikai obstrukciót?* Ez az eszme *Polonyi* Gézának képezi ábrándképét, s ő befolyásolja, ő látja el tanácsokkal a párt fiatalabb tagjait. Megtörtént, hogy ez utóbbiak egy napon a szokottnál is hevesebb hangon követelték a *technikai obstrukció* megkezdését, mire *Kossuth* Ferenc ingerültségében kifakadt:

— *Abban a pillanatban, mikor a technikai obstrukciót megkezditek én elutazom Nápolyba, nem is térek addig vissza, amíg az erőszakosság e fegyvereit le nem teszi a párt.*

A párt tagjai meghökkentek, s egy darabig csendben voltak megint, mignem az utóbbi napokban bekövetkezett a *végleges szakadás.* A fiatal párttagok megjelentek *Apponyi* Albert gr. előtt s bejelentették, hogy a következő napokon megkezdik a *technikai obstrukciót.* *Apponyi* így felelt:

— *Legyenek türelemmel az urak, pár nap múlva eldől minden.* Kijelentem, hogy én *technikai obstrukció mellett elnökölni nem fogok.*

Tegnapelőtt történt a képviselőház ülésén, hogy *Apponyi* egyre-másra követte el a hibákat. Az ellenzék több esetben kifogásolta intézkedéseit, hangsúlyozván, hogy azok a hárszabályokba ütköz-

nek. *Apponyi* nagyon zokon vette ezeket a dolgokat, s barátai előtt kijelentette, hogy nem elnököl többé.

Szell Kálmán az utóbbi napokban több ízben tárgyalt az ellenzékkel, s e tárgyalások eredménye egy előzetes paktum, melynek főbb pontjai a következők:

1. Az ellenzék beleegyezik a kiegyezés, a költségvetés, és a többi függő törvényjavaslatok letárgyalásában.

2. Az ellenzék biztosítja az őszi betérjesztendő véderőreformok zavartalan tárgyalását.

3. Ezek ellenében a kormány visszavonja a katonai javaslatokat.

4. A véderőtörvény reformjába pedig több nemzeti követelményt vesz fel.

Ezeket a paktum-pontozatokat vitte ma *Szell* Kálmán Bécsbe. S ezeken felül pedig a magyar kormány álláspontját a szerb viszonyokra vonatkozólag. A miniszterelnök zsebében viszi a kormány lemondását is, hogy ez kéznél legyen az esetre, ha nem ő biztatná meg a helyzet tisztázásával.

A szabadelvű párt egyrésze ma is a mellett van, hogy új választásokat kell kiírni, a többség azonban a jelen viszonyok között veszedelemnek tartja ezt. Mások a házszabályok revízióját sürgetik.

(Egy jellemző eset.)

A Ház folyosóján érdekes és a helyzetet felette jellemző, epizód történt ma a miniszterelnök és *Sándor* Pál képviselő között.

Sándor Pál, ki tudvalevőleg tegnap nem vette tudomásul a pénzügyminiszter válaszát, ma megszólította a miniszterelnököt:

— Kegyelmes uram azt a kérdést intézem hozzád, vajjon kötelességem-e a történetek után kilépni a pártból?

Szell erre idegesen így felelt:

— Édes barátom, lépj ki, vagy ne lépj ki, rád bízom. Egyéb gondom van nekem most.

A miniszterelnök ez őszinte kifakadása a szituáció leghivebb kifejezője.

(Egy volt miniszter a helyzetről.)

A szabadelvű pártnak egy oszlopos tagja, aki nemrég még miniszteri tárcát viselt, ma délután fogadta budapesti tudósítónkat, kinek a volt miniszter a helyzetről a következő kijelentéseket tette:

— A kritikus politikai helyzetnek legmozgalmasabb napjait éljük. A kedélyek feszültsége a tetőpontra van; általános a meggyőződés, hogy a mai állapot soká már nem tarthat. Majd a kalendárium sürgősen követeli a gyors megoldást, a véderőtörvény értelmében ugyanis októberre már nem lehet sorozni, ha július hó elsejéig a parlament az ujoncokat meg nem ajánlja. Ennek első sorban is az volna következménye, hogy az őszi fegyvergyakorlatok után a kiszolgált katonákat ez alkalommal haza nem bocsátanák. Alig hiszem, hogy e reménységünkben csalatkozott magyar legények közt sok hiva akadjon az ellenzék akciójának.

A megoldást égetővé teszi a királynak küszöbön álló nyaralása is. Agg királyunk, mint hosszú évtizedek óta minden esztendőben, június hó 30-án két hónapi üdülés céljából Ischibe utazik. Értjük jó királyunknak hő vágyát, hogy pihenője előtt szeretné itthon rendben hagyni a magyar politikát. Hiszen pihenője sem igen volna, ha ez meg nem történnék. Azonfelül pedig egy tovább húzódó krízis esetén nagyon nehézkessé tenné a kibontakozást a messze

távolban időző koronának tanácsosaival való nehezebb érintkezése.

Mindenki érzi ezeket és ezeken kívül a politikai és cölserülségi okoknak egész hazamatát, melyek mind a jelen helyzet további húzódása ellen szólnak.

Éppen ezért általános a meggyőződés, hogy a fordulat a jövő hét folyamán be fog következni. Vajjon milyen lesz ez a fordulat? Milyen lesz a kibontakozás? Ez az a nagy talány, a melyet ma konkrétan megjelölni senki sem képes. A politikai helyzet alapos ismerői azonban azt tartják, hogy a kivezető utat végre is kompromisszum útján fogják megtalálni. A függetlenségi párt komoly tárgyalások esetén át fogja érezni a maga nagy jelentőségét és a maga óhajait bölcs mérséklettel olyképen fogja formulálni, hogy azok elfogadhatók legyenek, a hadsereg közönségének keretén túl ne menjenek. Mert ha egy utolsó, komoly egyezkedési kísérletet is megkísérelnek a mértéket nem ismerő követelésekkel, úgy küzdelmüket és annak jogosultságát az ország előtt igazolni nem lennének képesek.

Végezetül hangoztatni óhajtom, hogy a politikai helyzet annyiban is változott, hogy *Szell* Kálmán lemondását követeli. Bárha ez a férfiú, a nehéz helyzetben lelkiismeretességgel igyekezett feladatának megfelelni, de a végzetet ő sem kerülhette el. Ha kompromisszum előterjesztésére és formulálására van szükség, aminthogy végre is megoldás e nélkül nem képzelhető, úgy azt könnyebben intézheti olyan férfiú, a kit eddigi nyilatkozata és politikája nem köt.

(A sikertelen békítések.)

A Magyarország szerint *Szell* Kálmán bécsi útja a tegnapi minisztertanács és az *Apponyival* való értekezés eredménye.

A miniszterelnök magával vitte Bécsbe lemondó nyilatkozatát, miután nem tudott megfelelni azoknak a kötelezettségeknek, melyekre június 15-ig moratoriumot kapott. A helyzetet nem volt képes tisztázni, s a két szabadelvű irányzat összetörte presztizsét. Egyik irányzatot sem tudta kielégíteni, s nem sikerült semmiféle eredményeket kieszközölnie.

SPORT.

Az aradi atlétikai klub sikere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Hetek óta lázasan készült a főváros és a vidék számos sportegyesülete az Urnapján Budapesten lezajlott országos bajnoki versenyre, melyet a Magyar Atlétikai Szövetség rendezett. A magyarázata meg is volt ennek a ritka érdeklődésnek, mert a viadal minden egyes száma országos bajnoki volt. Természetes tehát, hogy már eleve ki voltak zárva a tucat versenyzők s így a lehető legszebb és legizgatóbb mérkőzésekben gyönyörködhetett a nagyszámú és előkelő közönség. A versenyről röviden már megemlékeztünk.

Déltájjig erősen csapkodott az eső és sokak szíve elszomorodott a sötét felhők láttára, de délután kiderült s a verseny, eltekintve a kissé átázott talajtól, a legszebb reményekkel indulhatott meg. A nagyszabású ünnep javarészből sok jutott az aradi atlétikai klub részére is. Ifj. Vas Gusztáv titkárt, kit a klub küldött képviselőjéül fel a verseny zsürijébe, meleg rokonszenvvel fogadták s maga *Széchenyi* Imre gróf, a Magyar Atlétikai Szövetség elnöke, *Klupathy* Jenő dr. miniszteri tanácsos, a szövetség alelnöke és a zsüri többi tagjai is örömmel gratuláltak a szépen fejlődő s a sport

fejlesztése terén előhaladó klubnak, amikor *Fóthy* Nándor, az aradi atlétikai klub tagja, hatalmas és bámulatos dobásával elnyerte a diszkoszvetés országos bajnokságát. Valóságos tapsvihar volt, mikor *Fóthy* kezéből kiröpült a diszkosz s tisztán látszott a röpülésből, hogy óriási a dobás. Ettől a pillanattól nem is szűnt meg az ünneplés a verseny végezteig. *Fóthyt* és aradi atlétikai klubot mindenütt lelkesen éljenezték.

A verseny azonban más oldalról is nagy kihatással volt a klubra. Az aradi atlétikai klub f. hó 28-iki országos atlétikai versenyére a budapesti viadalon részt vett bajnokok közül neveztek: *Kozla* András (B. E. A. C.), *Mező* Béla (M. U. E.), *Dános* Árpád (M. U. E.) *Nagy* József (M. U. E.), azonkívül *Schubert* Ernő (M. U. E.), *Gruber* Gyula (szabadkai A. C.) tagja. Ezek a kiváló nevek mindenesetre nagy mérvben emelik az aradi verseny értékét.

+ **Tornászok kirándulása.** Az *Aradi Tornagyűlés* választmánya már régebben elhatározta, hogy folyó évi június hó 28 és 29-én, Péter és Pál napján, mint a kirándulásra alkalmas kettős ünnepen Brassóba és Szinajába tornakirándulást rendez. Felkérjük ennél fogva a kirándulásban résztvenni óhajtó tagokat, hogy ebbeli szándékukat a jövő hét folyamán a líceumi tornacsarnokban kitett íven naponként este 6—8 óráig bejelenteni sziveskedjenek. Több egyesületi tag óhajtatására az érdekes kirándulásban nek is részt vehetnek. A kirándulás részleteit a közel napokban ismertetjük. Vendégeket szívesen lát az egyesület. Az előnétség.

+ **A Meteor kerékpár klub** holnap, vasárnap kirándulást rendez Pécskára. Távolság odavissza 46 km. Indulás d. u. 2 órakor a Vasskávéháztól. Menetparancsnok *Ehrbar* Henrik. Vendégeket szívesen látnak.

Tabajdi főispán

és a meggyilkolt szerb király.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Kedves kis apróságot mondunk el itt, a mely *Tabajdi* Károlyval Arad egykori főispánjával esett meg Budapesten.

Tabajdi a feleségével Budapestre utazott, s az „Angol király”-ban szállt meg. Valami hivatalos dolog néhány napra a fővárosba költötte a főispán-párt. Ugyanebben a szállodában, s ugyanazon emeleten lakott *Milán* király *Natáliával* s velük volt az akkor még 6—7 éves *Sándor*.

Ez a fiú valóságos réme volt a szállodának. Kukta, szakács, szobapincér mind a *Sándor* királyfi rigolyái alatt szenvedett. Egy őrizetlen pillanatban a korridorba beépített cukrászdába szökött a királyfi, aki pajkosságban tultett akárhány utcagyereken. Hatalmas pusztítást vitt véghez itt a kis herceg. felforgatott tortát, kuglófot, leütötte a falról a különféle módlikat. Szóval a cukrászdában tökéletes fenyegetéseknek mutatkozott be.

A kis princ egy alkalommal kileste, amikor *Tabajdiné* ebéd után lepihent nyugovóra. Alighogy elaludt, a főispánné, *Sándor* királyfi ott termett a szoba ajtaja előtt és az öklével olyat ütött az ajtóra, hogy *Tabajdiné* rémülten ugrott fel a pamlagra.

Csakhamar előkerült valahonnan a királyfi nevelője, aki Sasát bevitte a királyi pár lakásába. Nehány perc múlva rémületes ordítás jelezte, hogy odabenn valaki felségsértést követett el *Sándor* királyfin.

De az eset nem maradt egyéb következmények nélkül. *Milán* király, aki rendszeresen karöltve járt *Natáliával*, többször találkozott a közös folyosón *Tabajdi*kkal. A szerbek királya, talán a megzavart álom expiaciójaként, ilyenkor

mindig a legtiszteletesebben megállott Natiálival a Tabajdi-pár előtt, hogy utat nyisson nekik. Nem engedte meg soha, hogy Tabajdiék a hátuk megett menjenek, mindig maga elé bocsátotta őket s ha szemközt találkoztak, a királyi pár rendszeren frontot csinált a főispán-pár előtt.

Egy délelőtt Tabajdiék a lépcsőházban felfelé mentek a lakásukra. Egy meglehetősen szűk lépcsőn pedig lefelé jött a szerb királyi pár. Tabajdi, akit Milán előzékeny udvariassága már számtalan esetben zavarba hozott, s aki alig várta, hogy hasonló udvariassággal fejezze ki tiszteletét a szerbek királya előtt, elhatározta, hogy egy lépést sem mozdul addig, míg a királyi pár le nem ér egész az utcáig.

De alighogy ez a gondolat megfogalmazott benne, Milán király, aki szintén észrevette Tabajdiakat, megállott és helyet engedve várta, hogy Tabajdyék mellettük fölmenjenek.

Tabajdi eltökélte magát, hogy inkább ő enged helyet a királynak, s nem fog mozdulni. Egy pár percig némán, udvarias tartással álltak. Milán király végre egy nagyon lekötözött mosolylyal s végtelen elegáns és sokat mondó kézmozdulattal jelezte, hogy helyéről nem távozik.

Tabajdi, aki nagyon tapintatos ember volt, érezte, hogy okvetlen neki kell magát megadnia, s nehogy valami banális és kínos helyzet támadjon, szomorú meghajlással megindult fölfelé. A szerbek királya tehát legyőzte udvariasságban az aradi főispánt, Sándor király azonban bizonyos respektussal kerülte azóta Tabajdiakat.

HIREK.

Király nem jön Aradra.

— A lippai hadgyakorlat előkészületei. —

Arad, június 13.

Jelentettük már, hogy ő Felsője a király résztvesz az őszi nagy királygyakorlatokon, amelyek Lippa környékén fognak lefolyni. A felsőges ur fogadtatására már hetek óta folynak az előkészületek. Nagy várakozásban van Ufalu község, ahol a király lakni fog. A munkálatok, bár még másfél hónap választ el a hadgyakorlatok kezdetétől, már befejezésükhez közelednek.

Mióta az a pozitív hír elterjedt és megcáfolás nélkül maradt, hogy a király személyesen vesz részt a hadgyakorlatokon, mindenki szinte természetesen tartotta, hogy a Felsője Aradon keresztül fog Lippára utazni, mert Bécsből a magyar fővárosra keresztül Szolnokon és Aradon át vezet a legegyszerűbb és legrövidebb út Lippára.

Ma azonban azt a hirt jelentik, hogy ő felsője szeptember 2-án öt napi tartózkodásra utazik a hadgyakorlatok színhelyére, utja azonban Arad elkerülésével Szegeden át fog vezetni. A nagygyakorlatok végeztével a király 7-én utazik vissza kíséretével, ugyancsak Szegeden keresztül, hírünk szerint a szegedi állomáson ki fog szállni és az udvari vonat ott husz percig fog állni. A király szegedi átutazásáról a szegedi katonai parancsnokságok, valamint a szegedi üzletvezetőség már megkapták a hivatalos értesítést.

A legfőbb hadur utiprogrammja Budapestről Cegléden keresztül vezet Szegedre, innen Temesvárra, majd a Radna-Lippa—temesvári szárnyvasuton a hadgyakorlatok színhelyére. Visszafelé ugyanezen az uton megy az uralkodó.

— Tüntetés a király mellett. Bécsből táviratozza tudósítónk: A király ma már kevéssel háromnegyed 8 óra után a schönbrunni kastélyból a Burgba érkezett. A Ferenc-téren az esős idő dacára sok járó-kelő gyűlt össze, akik az uralkodót látni akarták és akik őt, amidőn behajtatott a Burg-térre, tiszteletteljesen köszöntötték. A tegnap Bécsben történt incidens következtében, mely arra a híresztelésre adott alapot, hogy a király ellen merényletet követtek volna el, Budapest székesfőváros nevében Kárkus József főpolgármester és Halmos János polgármester üdvözlő táviratot menesztettek. A sürgönyt a legfelső kabinetirodához címezték.

— József főherceg Aradon. A közeli napokban magas vendége lesz Aradnak. József főherceg e hó 25-én s 26-án Aradon fog tartózkodni. 25-én este kilenc órakor érkezik meg az erdélyi vonattal s a Fehér Kereszt fogadóba száll. Maga és kísérete számára hat szobát rendelt meg előre. A főherceg az első emeleti 1. és 2. számú szobákban fog lakni. Nagy Lajos vendéglős a szobákat ez alkalomból újra festeti és Lengyel Lőrinc butorgyárossal fényesen bebutoroztatja. A főherceg másnap szemlét tart az aradi honvédség felett. Délben ebédet ad, melyre mintegy harmincan lesznek hivatalosak a tisztikar köréből. Harmadnap, 27-én a főherceg elutazik Aradról kisjenői uradalmaira.

— A pápa állapota. Rómából sürgönyzik: A pápa súlyos betegségéről szóló hírek teljesen alaptalanok. Lapponi udvari orvos három nap óta nem volt a pápánál, aki ma több magas személyt fogadott. Annyi azonban kétségtelen, hogy a pápa gyengesége rohamosan növekedik.

— Réthy Lipót jubileuma. Az aradi könyvnyomdászok Nesztora és régi érdemes tagja, Réthy Lipót, e hó 21-én üli meg nyomdászati pályájának hetven éves jubileumát. E ritka jubileum az említett nap délelőtt fél 10 órakor a Réthy-cég nyomdahelyiségében folyik le. Réthy Lipótot, a kinek a magyar nyomdászat terén és annak ugyyszólván uttörő munkáiban elévülhetlen érdemei vannak, meleg szeretettel és nagy ovációval fogják körülvenni a jubileumon.

— Szenzációs kacsák. Mióta a belgrádi gyilkosság megtörtént, a kalandos hírek egész légiója kapott szárnyra s röpköd a levegőben éjjel nappal. Ma délután 4 órakor — jelenti budapesti tudósítónk — az a hír terjedt el a tőzsdén, hogy a pápa meghalt. Ez a hír hosszabb ideig tartotta magát és hatása alatt a kurzusok érzékenyen hanyatlottak. Táviratok mentek a szélrózsa mindenirányában a dementi, vagy a megerősítés iránt s végre Rómából megjött a hiteles értesítés, hogy a halálhírből semmi sem igaz. Alig hogy ez az izgalom elmúlt, a boulevard-lapok újabb külön kiadásai röpködtek szét a főváros utcáin. Feltűnő nagy betűkkel szedve azt jelentették ezek, hogy egész Belgrád lángban áll és Szerbiában kiütött a forradalom. Ebből sem igaz semmi. A késő éjjel érkező táviratok legalább azt adják hírül, hogy Belgrádban minden esendes, semmi különösebb nem történt.

— A király merénylete. Reich Jakab, ki tegnap örütségében merényletet akart a király ellen elkövetni, a bécsi országos tébolydában van. A tébolyda igazgatójánál ma megjelent a király megbízottja és a következőket mondta:

— Ő felsője határozott kívánsága, hogy Reich Jakab éppen úgy kezeltessek, mint a többi

beteg, és örütségében elkövetett tette ne váljék hátrányára.

Ime királyunk jó szíve!

— Az új hidak gyalogvám-jövedelme. Az Új-Aradra vezető jelenlegi átjárókon, a fahidon és a csolnak-átkelésnél a tegnapi napon 8198 ember fordult meg a katonák kivételével. Tegnap nyolcezer négyszáz kelt át a hidon és a csolnokon, a napi forgalmat tehát átlag nyolcezer személyre tehetjük, nem is számítva azt, hogy ez a szám mennyivel fog emelkedni a vashidak elkészülése után. A nyolcezer személyű forgalom átlagának elfogadása esetén az egy évi forgalom 2.920.000 személyt képvisel, már most négy filléres gyalogvámot számítva, egy év alatt a gyalogvám jövedelme 116.800 koronát tenne ki.

— Választás az aradi zsidó hitközségben. Mozgalmas napja lesz holnap, vasárnap az aradi zsidó hitközségnek; ez alkalommal választja meg három esztendőre elnökét, alelnökét és képviselőtestületi tagjait. A választás ez alkalommal előreláthatóan izgalmas lesz, mert a választó hitközségi tagok egy része, a mint ismeretes, az eddigi elnökkel és alelnökkel szemben új jelölteket állított fel s a képviselőtestületbe is legnagyobb részben új tagokat jelölt. A választást a zsidó hitközség tanácstermében, reggel kilenc órától kezdve tartják meg.

— Stefáni öröksége. Gróf Lónyay Elemérné mint Brüsszelből írják, első férjének — a megboldogult Rezső trónörökösnek — halála óta, minden összeköttetést megszakított atyával, anélkül azonban, hogy valaha összetűzés támadt volna köztük. Az a fogadás, amelyben a belga király leányát, anyja ravatalánál részsettette, egész Belgiumban szimpátiát keltett a hercegnő iránt. Ez a szimpátia csak fokozódott mikor megtudták, hogy a hercegnő, anyja hűséges cselédsége érdekében energikusan közbelépett. Erre az adott alkalmat, hogy a királyné nem készpénzt, hanem értéktárgyakat hagyományozott cselédjeinek s ekkor Lipót király kijelentette, hogy a hagyatékok értéke felülmúlja a királyné magánvagyonának összegét. Ezért a király az értékek redukálásával készpénzben akarta a cselédeket kifizetni. Henrietta királyné annak idején nagy hozományt kapott, amelyről az jelentette ki testamentumában, hogy nem tudta, hová lett az összeg egy része. Hogy tehát az örökösök megóvják a károsodástól. Stefánia hercegnő a cselédség részére hagyományozott lakani villáért a becsérték kétszeresét ajánlotta fel. Erre azt a választ kapta, hogy a lovakat távolítsa el a királyi istállóból, mert az állatok további eladásáról nem gondoskodnak, a butorok számára pedig béreljen raktárt, mert nincs hely a királyi palotában.

— A tanítóképző Rákóczi-ünnep. Az aradi állami tanítóképző intézet Eötvös-köre holnap, vasárnap délelőtt Rákóczi-ünnepet rendez. A megnyitó beszédet Szondy János tanár, a kör elnöke fogja mondani, Ungár Géza negyedik osztályú növendék pedig „Rákóczi emlékezete”-ről fog felolvasni. Az ünnep sorrendjének szereplői között vannak még Zoltay Mátysné, aki zongorán fog játszani, az intézet zene- és énekkara, melynek egyik legszebb előadási száma a „Rákóczi kesergője” lesz.

— Házasság. Gantner Rezső, az aradi villamosági vállalat tisztviselője e hó 15-én, hétfőn délután hat órakor köt házasságot a bájós Leitner Paula kisasszonnyal, Leitner úrnő dr., az aradi gyermekmenhely igazgató-főorvosának leányával.

— Elhunyt képviselő. Bács-Topolyáról sürgönyzik: Hadassy Lajos, a bács-topolyai kerület országgyűlési képviselője itt ma délután 52 éves korában meghalt. Temetése hétfőn délelőtt 10 órakor lesz.

— Olcsóbb lesz a telefon. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter, úgy a fővárosi, mint a vidéki telefon előfizetési díjait leszállyítja. Az a terv, hogy az előfizetési díj az eddiginek fele lesz, a hi-

vatalok és testületek részére még ennél is kevesebb.

— **Lujza hercegnő kibékülése atyjával.** Lindauból sürgönyzik, hogy a toszkánai nagyherceg pénteken este odaérkezett. *Lachenal* már két nap óta ott időzik. A nagyherceg a vasutról a Toskana-villába hajtatott, hol felesége és *Lujza* hercegnő fogadta. A kibékülés apa és leánya között nagyon megható módon folyt le. A hercegnő már a legközelebbi napokban elutazik Franciaországba. Elutazása előtt a hercegnő kötelezni fogja magát arra, hogy az úszülöttet a szász udvar kívánságára rögtön kiszolgáltassa.

— **Eljegyzések.** *Szunter* Miklós lugosi honvéd főhadnagy eljegyezte *Haidt* Margit urhölgyet, az aradi színház volt tagját, dr. *Haidt* Lajos buziási fűrdőorvos leányát.

Pagoda Virgil aradi ügyvédjelölt, *Pagoda* Vazul aradi törvénytudó bírónő fia eljegyezte Pécskán *Gérich* Olga urhölgyet, *Leitner* Béla pécskai takarékpénztári főpénztáros és földbirtokos bájos leányát.

Löbl Marci, a budapesti *Löbl* Dávid és fiai cég bellagja eljegyezte *Kohn* Margit kisasszonyt, özv. *Kohn* Odóné leányát, Nagykanizsán.

— **Érettek társasvacsorája.** Az aradi főreáliskolának az idén érettségit tett növendékei ma este társasvacsorát rendeztek a Millennium-vendéglő különtermében. A banketen megjelent *Boros* Vida igazgatóval élén a tanári testület valamennyi tagjai s a szülők közül is számosan. Az első felköszöntőt a vacsorán *Gara* Armin mondta a főigazgatóra, erre *Boros* Vida igazgató válaszolt; az ifjúságot jóra intette, munkára és kitartásra buzdította őket s szerencsét kívánt nekik pályájukon. *Pókász* Imre a szülők nevében megköszönte a tanárkar fáradozását, melylyel fiaikat nyolc éven keresztül nevelték. A tanári testületet *Orbán* István köszöntötte fel, erre *Székely* Salamon tanár válaszolt. A vacsorán a tanárok közül jelen voltak: *Boros* Vida igazgató, *Babiák* Nándor, *Dömötör* László, *Elek* Oszkár, *Jancsovits* Ferenc, *Polgár* János, *Palotay* Antal, *Scholtz* Róbert, *Szukovszky* Mihály, *Sztroiny* Lajos, *Székely* Salamon, *Telbisz* György, dr. *Türr* Lajos.

— **Eskütétel a tanács előtt.** A szerdai közgyűlésen megválasztott városi tisztviselők. *Jó* Béla árvaszéki elnök, dr. *Bedő* Árpád községi bíró, *Masztig* Emil rendőrhadnagy és az új segédtisztok: *Wieser* Aladár és *Hoffman* Győző a tanács mai ülésén tették le a hivatali esküt *Institoris* Kálmán polgármester kezébe.

— **Magyar jogászból bolgár miniszter.** A legutóbbi bolgár kormányváltás alkalmával egy volt pozsonyi jogász is tagja lett az új miniszteriumnak. A szép pályafutást csinált miniszter annak idején hallgatója volt a pozsonyi jogakadémának és *Sisman* név alatt volt az alma mater anyakönyvébe bevezetve, most pedig *Sismanov* néven intézi Bolgárország ügyeit. Ennek a *Sismanov*nak az édes apja kuriai bíró volt Budapesten s később mint a legfőbb törvényszék bírója működött új hazájában Bulgáriában.

— **Aradtej-behozatala.** A város tanácsa a *tejadó* behozatala tárgyában tudvalevőleg statisztikai adatokat gyűjtött arról, hogy Aradra mennyi tejet hoznak be vidékről. A május 6-tól június 6-ig terjedő egy hónapi időről *Nagy* Kálmán helyettes vámfelügyelő összeállította a kimutatást, mely a következő adatokat tünteti elő: a Bockó-utcai vámnál behoztak 7.820 liter tejet, a radnai-uton 47.319 litert, a simándi-uton 8.617 litert, ugyanitt külön a Zselénszky-uradalomtól 60.000 litert, a kurticsi-uton 10.064 litert s végül a pécskai-uti vámnál 1.556 litert, az ujaradi csolnak átkelésénél 50.877 litert, a simándi-uti átjárónál 1.561 litert, az élővizcsatorna zsillipnél 18.154 litert, összesen tehát 300.968 liter tejet. — A teljes statisztika

összeállításához hiányzik még az államvasutak kimutatása, mely arról fog szólni, hogy a máv. vonalain naponként mennyi tejet szállítanak be Aradra.

— **A banküzletek nyári munkaszünete.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Alulírott bank- és váltóüzlet-tulajdonosok csatlakoznak az aradi kereskedők mozgalmához, s kijelentjük, hogy üzleteiket f. é. június 7-étől kezdődőleg f. é. augusztus 20-áig vasárnapokon (vásár kivételével) egész napon át zárva tartjuk. Arad, 1908. június hó 21. Az *Aradi Ipar- és Népbank* pénzváltó üzlete. *Wallfisch* Armin bank- és váltó-üzlet.

— **A cár sógora a kisenevieknek.** A hesseni nagyherceg, a cár sógora, mint egy darmstadti távirat jelenti, a kisenevi zsidók részére nagyobb összeget adományozott.

— **Bécsi technikusok Budapesten.** A bécsi műegyetemi hallgatók ma délelőtt a városligeti épületeket nézték meg. Elsőben a városligeti iparcsarnokot tekintették meg, melyet a velük lévő tanár, *Ulrich* A. főépítőtanácsos épített. Innen a közlekedési múzeumba, majd a Vajda-Hunyad építkezéséhez mentek, a hol *Zanner* Alajos kir. mérnök kalauzolta őket a pompás épületben. A tüzetes szemle után a *Vampelics* vendéglőben ebéd volt s ezután a szépművészeti múzeum építkezését, a millenniumi emlékművet és a műcsarnokot nézték meg. A városligetből a földalatti villanyoson bejöttek a városba s a lipótvárosi bazilikát, az országházat, a kuriai palotát, a tőzsde és az osztrák-magyar bank építkezését tekintették meg. Azután az épülő *Eskü-téri* hidhoz mentek, ahol *Ozekelesz* Aurél miniszteri tanácsos szolgált magyarázatokkal.

— **Tisztujtás Makón.** Makó város képviselőtestülete ma délelőtt tisztujtó közgyűlést tartott *Návay* Lajos dr. alispán elnöklésével. A városnál egy irodatiszti és egy irnoki állás volt üresedésben, ezeket töltötték be. Az irodatiszti állásra pályáztak: *Varga* Sándor, *Institoris* Elemér, *Kriván* Dénes, *Hajdu* Mihály, *Almásy* Gyula, *Kuliner* Sándor, *Török* Sándor és *Balogh* Sándor, s titkos szavazás útján 56 szavazattal *Varga* Sándor választott meg. *Kriván* kapott még 24 szavazatot, a többi 3-4-esével oszlott meg. — Az irnoki állásra pályáztak: *Almásy* Gyula, *Mitrovics* György, *Institoris* Elemér, *Hajdu* Sándor, *Takács* János és *Török* Sándor. Az elnök alispán itt is elrendelte a névszerinti titkos szavazást, amelynek eredményeképp *Takács* János 47, *Almásy* Gyula 41, *Török* Sándor 5 szavazatot kapott, s így *Takács* János választott meg irnokká. A megválasztottak nyomban letették a hivatali esküt és ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Ami való ok.** Egy budapesti kereskedő válpört indított a felsége ellen, mert az éjjelenként egyedül kávéházba járt, és ott férfiak társaságában mulatott. A bíróságok kimondották a válást, mivel az asszony a nő szemérem teljes hiányára valló feslett életmódot folytattott.

— **Óltár elől a börtönbe.** A biharmegyei Nagyléta község lakossága nagy lakodalomra készült a múlt napokban. A falu egyik leggazdagabb leányának akart örök hűséget esküdni Nagyléta első legénye. Már össze is gyűlt a násznép, de mielőtt a templomba indultak volna, megjelent két csendőrs a szép menyasszonyt egy régebbi nagyobb büntény miatt, melyről a vőlegény sem tudott. Börtönbe hurcolta. A vőlegény azonnal visszaadta a jegygyűrűt bájos arájának. Legérdekesebb a dologban, hogy az összegyűlt násznépet koránt sem zavarta meg e kellemetlen incidens s kivilágos kiviradtig tartó mulatság közben fogyasztották el a lakodalmi sülteket.

— **A francia kongregációk.** Párisból táviratozzák: A képviselőház kongregáció-bizottsága, miután *Combes* minisztereinek felvilágosításokkal szolgált, a tárgyalt törvényjavaslatot elfogadta. E szerint minden kongregációt, amely engedélyezés nélkül alakult, tiltottnak jelentenek ki. Ugyaníly elbánásban részesül, minden intézet, a melyben valamely felosztott kongregáció tagja oktat. Az a bizottság, a melyet

a képviselőház az állam és egyház különválását célzó indítvány megvizsgálására küldött ki, 17 szavazattal 16 ellenében *Buisson* Fernand képviselőt választotta meg elnökül.

— **Lelőtt széntolvaj.** Budapestről írja tudósítónk: A külteleki részeken már régóta szokásban van, hogy a szemet szállító vonatokat meglopják a közeli környék lakói. Ifjak, öregek rendszerint életök kockázatásával ugrálnak fel a robogó vonatokra s ledobálják a szemet, amelyet a sinek mentén várakozó társaik összeszedtek. A nagy tömegben operáló széntolvajok a pályőrökkel és egyéb vasuti személyzettel szemben gyakran fenyegetőleg is felléptek s ilyenkor a kis számmal lévő vasutiak tehetetlenül voltak kénytelenek nézni a tolvajok munkáját. A rendőrség is éber figyelemmel kísérte ezeket az állapotokat s már több ízben egész széntolvajbandákat ért tetten s tartóztatott le. Pénteken éjjel egy ilyen alkalommal a revolvernek is dolga akadt a széntolvajok garázdálkodásába. Egy vasuti ór ugyanis észrevette az angyalföldi körvasutnál, hogy egy ember javában dézsmálta a szeneskocsikat. Rálőtt, a golyó a jobb oldalán találta a tolvajt és életveszélyesen megsebesítette. A tolvaj *Rosenfeld* János ujjpesti 18 éves cserepessegéd, akit a gróf Károlyi-féle kórházba vitték.

— **Öncsonkító huszár.** *Dancsó* Gábor szentesi fiu a cs. és kir. első huszárezrednél szolgált mint közlegény. Nem sok ideje volt már hátra a három esztendőből, de ő ezt a pár hónapot is sokalta s kérte az ezred-parancsnokságát, hogy bocsássa őt haza öreg apja gyámloltására. Az ezred-parancsnokság azonban nem teljesítette a közhuszár kérését, hogy azonban mégis megszabaduljon a komisz kenyerőtől, megcsonkította testét azon biztos reményben, hogy így majd hazabocsájtják. Terve azonban nem sikerült, sőt szabadulás helyett keserves büntetés volt az eredmény. Az ezred-parancsnokság rájött a turpisságra s a hadi törvényszék szerint 6 hónapi börtönre ítélte, a vádtörvények értelmében pedig a törvényes szolgálati időn felül még két évig kell tényleg szolgálni a hadseregben. Ilyen szigorúan büntetik mindazokat, kik saját testük megcsonkításával akarják elkerülni a katonasolgálatot.

— **Temetés pap nélkül.** A fővárossal szemszédos Erzsébetfalván tegnap temették el *Serfőz* Istvan napszámost. *Fai* János plébános tizenhat koronát kért a temetésért, de az özvegy nem volt képes ezt az összeget megfizetni. Erre a szociálisták rendezték a temetést. Több mint ezer munkás kísérte négyes sorokban utolsó útjára a halottat. A halottas háznál a pártvezetőség kiküldöttje, *Tarcsai* Lajos tartott bucsuztató beszédet, a sirnál pedig *Babina* Géza asztalos, az erzsébetfalvai pártszervezet elnöke. Temetés után a munkások mintegy husz koronát adtak össze az özvegynek.

— **Két gyilkosság.** Torontálmegyében tegnapelőtt két helyen is történt gyilkossági merénylet. Az egyik gyilkosság Szerb-Klári község határában történt. *Markov* Simon odaváló lakos szerdán délután a mezőn dolgozott 19 éves leányával. Este 8 óra után indultak utra hazafelé. Amint az országuton haladtak, egy kocsi érte utól őket, amelyről három legény ugrott le, akik a leányt el akarták rabolni. Az apa védelmére kelt a leányának s az egyik legényre ráütött a kapával. Erre a három legény az apára rontott, leteperték, miközben oly szerencsétlenül ütötték fejbe, hogy meghalt. A megremült leány, mialatt a három legény az apjával dulakodott, vetéseken át elmenekült, és a községhezáról hívott segítséget. Mire azonban a helyszínére értek, *Markov* Simont már halva találták. A merénylők a szomszéd községbeliek lehettek, de eddig még nem sikerült őket kipuhatolni, mert a leány sem ismerte a legényeket. A másik eset, mely Nagy-Komlós és Kis-Komlós közötti országuton történt, rablógyilkossági merénylet volt. — *Bugariu* Pétert komlói gazda a múlt szerdán Zsombolyán járt, ahová sertéseket hajlott eladás végett. Utközben találkozott három cigánnyal, akik segítettek neki a sertéseket hajtani. — Ez a három cigány: idősebb *Lajka* Mihály, ifjabb *Lajka* Mihály és *Lajka* János észrevették, hogy *Bugariu* a sertéseket eladta és pénzzel indult haza, elébe kerültek az országuton, ahol megtámadták és elakarták a pénzt rabolni. *Bugariu* ellentállott a támadásnak, miközben az

egyik rabló súlyos sérülést is szenvedett, a másik kettőnek azonban sikerült Bugariut leütni s azután addig vagdalták, amíg meghalt. A gyilkosság után az áldozatot kirabolták. — A csendőrség az eset híre után nyomban megindította a vizsgálatot s a három gyilkost letartóztatta, akik közül kettőt a börtönbe, egyet pedig a kórházba vittek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi egy- és kétfogatu bérkocsitulajdonosok zászlószentelese alkalmából az elnökség halás köszönetét nyilvánítja az ünnepeleken résztvevő nyoszolyó lányok és vőfélyeknek az ives közreműködésükért, valamint a közönségnek jóindulatú támogatásáért. Aradon, 1903. június hó 13 án. *Gavrilette* Miklós elnök.

— **Letartóztatott pénzhamisítók.** Budapestről írják: Az utóbbi időkben az *Angyal földön* feltűnően sok hamis pénz kerül forgalomba. Ot koronások, koronások és 20 filléressek. A pénzhamisítókat nehéz volt kinyomozni, mert nem maguk hozták forgalomba a pénzt. Rendes szokásuk az volt, hogy gyerekeket küldtek a boltokba a hamis pénzzel, akiknek legtöbbször sikerült is kiadni pénzt. Tegnap azonban az egyik pénzhamisító rajta vett. A rendőrök, akik már régóta figyelték a pénzhamisítókat, tegnap észrevették, hogy *Szöke* Mátyás 27 éves lakatos segéd hamis pénzzel küld el egy gyereket. Elakarták fogni, Szöke azonban elfutott, csak hosszas hajszá után sikerült elcsipni. Külső-váci-ut 118. számú lakásán találtak 20 filléres, koronás és 5 koronás gipszöntvényeket és sok hamis pénzt. Társát is hamarosan kinyomozták, aki *Füstös* Sándor 21 éves vasöntő.

Birtokcsere. Simkó János eladja az aradi 6815 sz. tjkvben felvett ingatlant 500 koronáért Sztójka Annának. Kiskoru Magyar Etelka eladja az Orovit-utcai 87. sz. házat 700 koronáért Sági Mihály és neje, Jaczkó Máriaának.

— **Minden nőnek tudnia kell,** hogy a párisi és bécsi kiállításon arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltüntet szepit, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataloságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenképp vegye meg még ma. Ára 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerésztárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerésztárában, Tábor Gyula gyógyszerésztárában Pécskai-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhöz is lesz küldve. Tessék Balassa fele ugorkatejet kérni.

— **Van szerencsém a n. é. közönség** becses tudomására adni, hogy *Nádler* Lajos divatruházában, Andrassy-ter 16. szám alatt, a raktár tulzsfaltsága következtében az alatt felsorolt árak mélyen leszállított áron kerülnek eladásra, ugymint: Cretonok, Voile, francia batiszok, Delaine szép nyári kelmék, selymek, napernyők, ingblousok, gyermekruhák, kötények, stb., aminden tekintetben előnyös vásárt ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Kedvezően lehet most vásárlásokat tenni** Porter Vilmos Nagy Áruházában, a Szabadságtéren, mert a raktár tulzsfaltsága miatt minden cikk jelentékeny árkedvezményvel adatik el. Ámbár ezen körülmény elégséges ahhoz, hogy a közönség figyelmét Porter áruházára iránt főköltse, meg kell jegyeznünk még azt is, hogy minden cikkben rendkívül nagy a választék, hiszen éppen ezért állott be a raktár tulzsfaltsága. Gyermek cipőkben az árak feltűnően olcsók, szintugy a férfi- és női cipők raktára is számos újdonságot mutat föl könnyebb és elegáns nyári cipőkből.

— **Amerika nagy nyári mulató kertben** ma Nagy Károly hírneves zenekara fog játszani. A tisztelt közönség kényelméről minden tekintetben gondoskodva van. Kényelmes nagy

fedett szaletlik. Izletes ételek és italok. Valódi kőbányai sör, Meisztrovics féle asztali és rizlingi borok. Szabott árak. Számos látogatást kér tisztelettel: Steigervald Gyula, vendéglős.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **x— Kéz és lábizzadás ellen** kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész izzadás elleni kenőcse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-ter 15. (Dengl ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak drogueriájában.

— **x— Orvendetes dolog,** hogy a közönség felvilágosodottsága mellett csak jó aru érvényesülhet. Erre támaszkodva, mint tősgyökeres magyar gyáros ajánlom a legújabb módszer szerint, modern berendezésű gyáramban készült kitűnő parmai ibolya-szappanomat, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír, a bőrt finomítja és üdíti. Rendkívül szelid hatásánál fogva a legérzékenyebb arc-bőrűek is nagy sikerrel használják. *Minden külföldi szappant háttérbe szorít.* 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készítője: Szabó Béla gyógyszerész, pipere szappangyáros Miskolcon. Raktár *Vojtek és Weisz* drogueria és parfüm-nemű nagykereskedésében Aradon.

Micsinai a börtönben.

(Akinek tiszta a lelkiismerete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

A rövid idő alatt országos hírhedségre szert tett *Micsinai* Mihályt ma délelőtt fél 8 órakor *Bérczy* Béla rendőrkapitány kocsira ültette és két detektív őrizete alatt kivitte Rákosra az erdőbe, ahol az ezüst pénzt *Micsinai* elásta a kincsesláda feltörése után.

Micsinai utközben mesélte a detektíveknek, hogy micsoda óriási veszélyben volt szökése éjszakáján.

— Az életem forgott kockán! — mondta. — Mert tudvalevőleg a rákosi erdőben aludtam. Borzasztó fáradt voltam és lefeküdtem, nem törődve semmivel sem. Ugy éjfél tájban hirtelen megereadt az eső, de ez sem ébresztett fel. Egyszerre csak nagy zökkenés keltett fel álomból. Alig volt időm feleszmélni, már az árokban fekvődtem. Szerencsétlenségemre oly helyre estem épen, a hol egy hét méter magas gödör volt. A felhőszakadástól az árok szüntől megtele vízzel és a mikor a gödörbe buktam, fejem fölött összecsapott a víz.

— No Miska, — gondoltam magamban — ütött utolsó órát! A rendőrök elől valahogy megmenekültem, de a halál jött el érte.

Fokozta a bajt, hogy bluzommal beleakadtam az árokból kiálló bokorban és így nem mozdulhattam. Oriási erőfeszítéssel, szinte emberfeletti erővel kirántottam magam és kijutottam a szabad levegőre. Ideje is volt! Ha még 2—3 másodpercig a víz alatt vagyok, megtalálhatták volna holtestemet. Bőrig átázva jöttem ki a buza földre és leültem biztonságosabb helyre.

Micsinai egyébként a budapesti főkapitányság II. emeletének 7. számú cellájában töltötte el az éjszakát. A rendőr, aki posztan állott előtte, azt mondja, hogy egész éjjel aludt és úgy horkolt, hogy behallatszott a lépcsőházba is. Reggel hat órakor ébredt fel és vizet kért.

— No *Micsinai* — szölt a rendőr, aki vizet adott neki — jó kialudta magát!

— Hát bizony — szölt a rendőrnek — jól

érzi magát az ember, ha tiszta a lelkiismerete és biztonságban tudja magát. Tíz nap óta úgy aludtam, mint az üldözött vad!

A rendőrnek feltűnt, hogy *Micsinai* tisztának mondta lelkiismeretét. Megkérdezte tőle:

— Hát igazán tiszta a lelkiismerete?

— Persze, — válaszolta a postatolvaj — hát vissza adom a pénzt majdnem hiánytalanul, magam is megkerültem, mindent bevalóltam. Az igaz, meg fognak büntetni, de nem nagyon, mert hát sok lesz az enyhítő körülmény!

A mai nap folyamán *Micsinai* elővezették a nyilvántartásba, ahol *Kiss* Arpád, a nyilvántartás főnöke törzslapot készített róla, anthropometrikus méreteket vett róla, azután négy féle állásban lefényképezette. *Micsinai* állandóan nagyon nyugodt és derűsen veszi a fogásot. Amikor megfésülték, kíváncsian kérdezte:

— Miért cicomáznak?

— Le lesz fotografálva, — magyarázta neki a nyilvántartás főnöke.

— Az jó lesz, — válaszolt mosolyogva — ugyis csak gyerek koromban állottam masina előtt. De ha már megfésülnek, borotváljanak is meg.

Ezt a kívánságát természetesen nem teljesítették.

MULATSÁGOK

(=) **A nyomdászok júniálisa.** Az aradi könyvnyomdászok holnap, vasárnap tartják júniálisukat a Csála erdőben, hol emlékezetes vig nap lesz abból az alkalomból. Annyi szórakozást nyújtanak a közönségnek, hogy az bizonyára tömegestül megy ki az erdő fái alá. Reggel 9 órakor lesz a kivonulás a német-sági gyermekzenekar indulól mellett. A táncot délután 3 órakor kezdik két zenekar közreműködésével. Közben lesz karikadobás, léghajó-eregetés, este 8 órakor pedig fényes kilvilágítás és a hölgyek felvonulása. Belépő-díj: személy-jegy 1 korona, családjegy három személyre 1 kor. 80 fill., a zenéért pedig, aki nem lép a tánckörbe, 20 fill.-t fizet. A tiszta jövedelem részben a tüdővésztes nyomdászok szanatoriuma, részben pedig a nyomdász-egyesület alapjához csatolatik. Ilyenformán a közönség jótékony-ságot is gyakorol, ha a nyomdászok mulatságát felkeresi.

(=) **Majális a kiserdőben.** A városliget öreg fái ma délután a legapróbb táncosnők gyermek zajában gyönyörködtek. A komor, méltóságos hangulatu kiserdő esendjét felverte a templom-utcai *elemi leányiskola* növendékeinek mulatságos zajongása, hangos vigadozása: ma délután tartották meg nyári mulatságukat, a „legkisebb” majálisát. A leánykák délután fél háromkor tanítónők vezetése alatt vonultak ki a ligetbe s ott este hét óráig táncoltak cigányzene mellett.

(=) **Az aradi kőműves segéd munkások** május hó 31-ére tervezte majálisát, melyet a kedvezőtlen idő miatt el kellett halasztani. Most kárpótlásul június 21 én júniális rendeznek. Kivonulás reggel 8 órakor a Baross-parkból. A tánc kezdete délután 2 órakor egy fuvó zenekar és *Albert Péter* cigányzenekara mellett. A tiszta jövedelem ötven százalékát az építendő kőműves otthon javára fordítják. Belépő-díjak: személy-jegy 80 fill., családjegy 1 kor. 60 fill. A felülfizetéseket hírlapilag nyugtázzák.

<p>Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takarítóőre, kertészre,</p>	<p>gazdasszonyra, mindenésre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőőre van szüksége</p>	<p>Aki üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,</p>	<p>birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván</p>	<p>Aki férjhez menni v. nőszülni óhaj, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,</p>	<p>gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kíván;</p>	<p>az Aradi Közlöny kishirdetési rovatát használja, ez biztosan eredményre vezet.</p>
--	---	--	--	--	---	--

TANÜGY.

(—) A felsőbb leányiskola nyilvánossága. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 6898—903. sz. rendeletével a felsőbb leányiskolának a nyilvánossági jogot megadta. Ennél fogva nemcsak az első és második, hanem az ötödik és hatodik osztály is Aradon vizsgázik, az aradi felsőbb leányiskola tanártestülete előtt.

(—) Uj tanárok. A budapesti polgári iskolai tanárképző intézetben a napokban folytak le a tanárképesítő vizsgálatok, melyek az aradiakra nézve kedvezően sikerültek. Tanári képesítést nyertek: *Lantos Lajos, Osetrowsky József és Záray Jenő.*

(—) A tanonciskola vizsgálói. Az aradi kereskedelmi tanonciskola felügyelő-bizottsága ma délután *Boros Vida* elnöklésével ülést tartott s azon megállapították a kereskedelmi tanonciskola vizsgájának idejét. A bizottság az évzáró vizsgát a polgári fiúiskola dísztermében június hó 21-ének délelőtt 8—11 órájára tűzte ki.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Följelentés a kamara ügyésze ellen. Jogász-körökben nagy szenzációt keltett az a vádirat, amelyben dr. *Pollák Illés*, mint a budapesti kamara ügyésze zugírás miatt följelentette dr. *Bartsch Gusztáv* államvasuti igazgatót, mert dr. *Bratsch* anélkül, hogy a kamaránál bejegyezve volna, rendszeresen képviselte a hatóságnál az államvasutat. *Bartsch* a vád alól fölmentették, teljesen rehabilitáltak, mire ő hatóság előtti rágalmazás miatt fordult dr. *Pollák Illés* ügyvéd ellen. Mára tűzte ki az ügy tárgyalását *Drill Béla* táblai bíró, a büntető járásbírósként vezetője. *Pollák Illés* személyesen védte magát, az ügyesség részéről dr. *Magyar Gyula* jelent meg, *Bartsch* pedig *Eötvös Károly* képviselte. A tárgyalás megkezdése után a királyi ügyész a maga részéről a vádat elejtette: mert a kamarai ügyész csak köteleességét teljesíti, mikor a zugírászatot üldözi, ha pedig köteleességén túl ment akkor ennek elbírálására a fegyelmi hatóság és nem a büntetőbírósként az illetékes. A kir. ügyész távozott, dr. *Pollák* pedig bemutatta a kamarai átiratát, amelyben ez kifejti a kamari ügyészi intézmény hatáskörét és rámutat arra, hogy a kamarai ügyész mint közhatóság köteleességét teljesítette, mikor dr. *Bratsch Gusztáv* ellen, aki anélkül, hogy a kamaránál bejegyzett ügyvéd volna, az államvasutat hatóságoknál rendszeresen képviseli, följelentést tett. *Pollák* a bíróság hatásköre ellen tett kifogást és óvást emelt a miatt, mert a bíróság őt maga elé idézte. Erdemben nem is védekezett. *Eötvös Károly* *Bartsch Gusztáv* képviselője a tárgyalás megtartását kéri, mert nálunk ilyen hatósági összeütközések elbírálására bíróságok nincsenek s annak eldöntése, vajjon lehet-e kamarai ügyészt büntető uton felelősségre vonni, érdemleges ítélet tárgya. A bíróság az eljárást megszüntette, mert a büntetőbírósként nem bír hatáskörrel egy törvény alapján eljáró közbírói hatóság ténykedésének elbírálására. *Eötvös* a határozat ellen felfolyamodást jelentett be.

NAPIREND.

Június 14. Vasárnap. Róm. kath. naptár: N.-Vazul. — Protestáns naptár: N.-Vazul. — Görög-keleti naptár (június 1.): Miklós. — A nap kél 3 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 41 perckor.
 Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett ülésterem.
 Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvösebb, sok helyütt csapadék, zivatarok.
 Június 14. Az aradi könyvnyomdászok és befüntők szakszerveletének június 14-én (Csálai erdő). — Az aradi magyar nyelvterjesztő betegsegélyző és temetkezési-egyesület jubileumi-ünnepélye (Városliget). — Izraelita hitközségi választások. — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak gyűlésterme). — Az aradi kerületi betegsegélyző-pénztár rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városház). — Az aradi ág. ev. egyház közgyűlése délelőtt 10¹/₂ órakor. — Az aradi ipar és népbank hitelegyletének közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Könyvek félig ingyen!

Van szerencsém tiszteltel tudatni, hogy **8000 kötet** antiquár könyvet, 4 csoportba osztva **20, 40, 60 fillérjével és koronájával** árusítok. Ajánlom minden könyvbárátnak, hogy e ritka alkalmat jó könyvek meglepő olcsó áron való beszerzésére el ne mulasztassa.

Vizsgai jutalom-könyvek óriási raktára, bámulatos olcsó áron!

Francia és angol nyelvű egész könyvtárak is bámulatos olcsón kaphatók. Hangjegyek anti-quarice, igen jutányosan nagy választékban. Minden zenemű-ujdonság raktáron.

Irodai szükségleti cikkek legnagyobb raktára. Meglepő olcsó árak. **Posner-féle üzleti könyvek** teljes bizományi lerakata.

Festőminták nagy készlete; úgy eladásra, mint igen mérsékelt kölcsöndij mellett való kölcsönzésre. **Aquarell és olajfestékek**, festő-vászon és egyéb festészeti kellékek a legfinomabb minőségben. Gyönyörű képek. **Olajfestmények**, új és régi acélmetszetek kerettel vagy a nélkül.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben minden zenemű ujdonság kapható. Havi kölcsöndij **2 korona** vagy hangjegyenként **20 fillér**. 247 oldalas **zenemű-kölcsöntári jegyzék 40 fillér**. **Vidékre** is pontos kiszolgálás.

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtár,

a melyet a **nyaraló és fürdőző közönség** szives figyeimébe ajánlok s a melyben minden ujdonság **megjelenés után azonnal kivehető**. Kölcsöndij havi **2 korona**, vagy kötetenként **8 fillér**.

A könyvek ujak és tiszták.

Magyar, német, francia és angol irodalom.

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papir-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára

Aradon, **Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)**

Városi és megyei telefon: 385.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Szeszűzlet

— Június 13. —

Mai jegyzésem: Készárú nagyham nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagybűbe 18 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
 Eszközötti mosók 12³⁰—13³⁰—korona mmászásként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, június 13.

Magyar aranyáradek 4%	120.50
Magyar koronajáradek 4%	99.35
Magyar arany 4 ¹ / ₂ %	91.—
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ %	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.85
Magyar italmegváltási kötvény	—
Korvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyereségnyújtási kölcson	200.—
Tizaszabályozási és szegedi kölcson	156.—
Osztrák papiráradek	100.—
Osztrák járadek ezüst	100.—
Osztrák járadek arany	120.75
Koronajáradek	100.75
1900-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1620.—
Magyar hitelbankrészevény	728.50
Osztrák hitelbankrészevény	659.—
Osztrák-magyar államvasut	677.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 13. —

Magyar előrend: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 110—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogrammon sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 120—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogrammon sulyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 120—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogrammon sulyban 116—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 112—4 fillérig.

Sertéselészám. Június 10. napján volt készlet 48,509 darab, június 11. napján főlhajtott 663 darab, június 11. napján elszállított 769 darab, június 12. napján maradt készlet 48,403 darab. Üzlet: Változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 13

Délitőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Bányai irányzat mellett 18,000 métermázsá került forgalomba, gyöngén tartott, közben valamivel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás szép. Heti behozatal 115,000 métermázsá.

Értéktőzsde. Páris 5 olcsóbb, Berlin változatlan.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	7.58—7.59
Rozs októberre	6.42—6.43
Zab októberre	5.45—5.46
Tengeri júliusra	6.31—6.32
Tengeri augusztusra	6.37—6.38
Tengeri 1904. májusra	5.30—5.31
Repce augusztusra	12.05—12.15

Zárlat 6 órakor:

Buza októberre	7.58—7.59
Rozs októberre	6.42—6.43
Zab októberre	5.45—5.46
Tengeri júliusra	6.31—6.32
Tengeri augusztusra	6.35—6.36
Tengeri 1904. májusra	5.28—5.29
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészevény	658.90
Magyar hitelrészevény	727.50
Leszámitolóbank részevény	449.—
Rima-Murányi vasút részevény	462.50
Osztrák-magyar államvasuti részevény	676.—
Közuti vasut	608.50
Városi villamos vasut részevény	312.50

CSARNOK.

Tudós-szerelem.

— Elbeszélés. —

Írta: **VOJTKÓ PÁL**

[5]

(Vége.)

Mult az idő, ritkán találkoztam vele. Ha messziről nagy néha meglátott, átjárót keresett vagy befordult a legközelebbi utcába, csak hogy ne találkozzék velem. A doktorról hallottam róla egyet-mást.

Már egészen megszoktam a régi nótát, hogy vége, tönkreteszti magát készakarva, szív-dobogás, a tüdeje erősen megtámadva...

Magam is úgy voltam vele, hogy nem igen adtam már ezekre a sopánkodásokra. Mert néha ha láttam, úgy tapasztaltam, hogy nem igen változott. Vézna, göthös volt; de mikor nem volt az? Elköhecsélhet még negyven évig, szívós, mint a macska.

Mikor előléptettek és máshová helyeztek át, mégis elmentem hozzá, bucsuzni. Legyőztem minden büszkeségemet, szerettem nagyon. Ki tudja, láthatom-e élve még?

Ekkor láttam, hogy mégis csak rossz bőrben van, a köhögése is egészen más, gyenge, nagyon gyenge. Panaszkodott, hogy a dereka megfájult a sok üléstől, hát olyan magas íróasztalt szerzett, melyen állva lehet írni. Azóta sokkal jobban érzi magát, nem is hiszi, hogy így ártana az írás, bár előbb gondolt volna rá. A munkája készül. Az utolsó fejezeteken dolgozik. Kiadót szeretne keresni.

Éreztem, hogy nagyon is igaza van, az utolsó fejezeteken dolgozik. Könnyezve távoztam. Oszintén, szeretettel szoritotta meg kezemet, a multakról egy szó sem esett, jobb is volt.

Az élet szereti összeválogatni egymás mellett az ellentéteket. Olyan nagy városhoz hasonlít, melyben hivalgó, fényes paloták mellett rongyos putrik húzódnak meg s melynek

széles nagy utcáin naponta találkozik nász- és gyászmenet.

Igaz, mély hálával borultam le az Isten előtt. Megadott mindent, amit óhajtottam, ami egy magamforma, egyszerű lelkű embert boldoggá tehet. Tán többet is, mint a mennyit érdemeltem. S ne vegye fölém senki rossz néven, hogy életem legboldogabb pillanatában, mikor azt az édes, szőke fejet keblemre vontam, hogy örökké ott maradjon, enyém legyen nem gondoltam a világon semmire, másnak a nyomorúságára, szenvedésére, csak a magam üdvét, boldogságát éreztem. Pedig valaki éppen akkor haldoklott s az a valaki közel állt az én szívemhez. Az eljegyzési kártyára, amit Daninak küldtem, gyászjelentés volt a felelet. A főiskola jelentése, hogy egyik feledhetetlen, nagyreményű tenerejét gyászolja, aki korán, fiatalon hunyt el, folytonos munkálkodás közben.

Elmentem a temetésre, forró mátkacsókok után megcsókolni egy halott hideg homlokát. A kis város egész intelligenciája kikísérte, elbucszatták, megkoszorúzták, behantolták. Mikor temetés után az iratait átkutattuk, fiókjában elzárva egy átkötött iratsomót találtunk az Akadémia könyvkiadóhivatalához címezve „Spinóza etikai rendszere” volt. Butorai, könyvei, apró ingóságai közt a legdrágább kincse, amit maga után hagyott. Valami kíváncsiság győtrött: nyisam fel, vérrel van-e csakugyan ír a?

Rendeltetési helyére küldtük. Valahol ajánló is akadt. Aztán szétszórtunk.

Nagysokára, már el is feledkeztem róla, megérkezett az Akadémia válasza az iskolához. Daninak egy kollégája küldte el nekem, mert többször kérdezősködtem a munka-sorsa után.

„Az értekezés nagy szorgalomra alapos forrástanulmányokra vall, de önálló értékkel nem bír. Szerkezete, beosztása zavaros, nyelve nehézkes, az egész megemésztetlen anyag-halmaznál nem egyéb. Kiadásra el nem fogadható.”

Kis feleségem, ki vállamra hajolva észrevette a szemembe gyülő könyeket, megkérdezte, miért sírok. Elmondtam neki a „Spinóza etikai rendszerének” történetét s egymást átölve, nagyon, igazán megsirattuk azt a szegény halottat.

S mikor föltekintettem, lehet, hogy kápráztak szemeim, de az íróasztalom fölött Spinóza, akit Danitól hoztam el emlékül, mintha gunyos mosolyra húzta volna vékony ajkait:

— Mit siratjátok? A legboldogabb ember volt a világon. Az igazságot kereste és abban a hitben halt, hogy megtalálta...

— Te mondad, bölcs!

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.31
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Samv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinig délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	5.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjeli	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.33
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.08
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.54

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel	8.—	Battonya felől reggel	6.02
Battonya felé d. u.	12.26	Battonya felől d. u.	12.04
Battonya felé este	7.11	Battonya felől d. u.	4.05

A tavaszi idény vége!

Tekintettel arra, hogy a tavaszi idény vége felé közeledünk, elhatároztuk, hogy az

összes cikkeket,

melyek még raktáron vannak, azoknak árait

mélyen leszállítottuk

és elárusítjuk.

A cikkek főbb csoportjai:

Francia és belföldi selyem, és

Organdy batistok,

Angol zefir és vásznak,

Voil de lain és Cretonok,

Grenadin és más divatkelmék,

Ruha és Blouse

Selyem szövetek,

Lieberty és pongie

Divat-selymek,

Tapesterie és angol

Futószőnyegek,

Tennis és csipke

Függönyök,

szóval minden olyan cikket, a mely az idénynek bélyegét viseli, hogy alkalmunk legyen az őszi és téli idényre raktárunkat egészen új áruval felszerelni.

Ezen olcsóságok vásárja

június hó 3-ától

egészen

augusztus hó 15-ig tart.

A nagyérdemű közönség kegyes partfogását kérve vagyunk

mély tisztelettel

Probst Károly és Társai

francia és angol különlegességek áruháza.

NYILTTÉR.*

SIÓFOK

a Balaton leghullámosabb pontján.

Tökéletes

* **tengeri fürdő.** *

— Özv. Ovári Frigyesné szül. Bányai Hona és fia Sándor a maguk és az alulírottak nevében mély fájdalommal tudatják a gyöngéden szerető férj, jó édes atya, gyermek, vő, sógor, nagybátya, rokon és barát

Ovári Frigyes,

magy. kir. posta főtiszt

1903. június hó 12-én, életének 44-ik s boldog házasságának 18-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

A holdogultnak földi maradványai június hó 14-én, délelőtt 10 és fél órakor fognak a felső temető halottas terméből a róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat pedig június hó 15-én, délelőtt 10 órakor fog a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Nyugodjék csendesen.

Arad, 1903. június 12.

Özv. Omaszta Frigyesné, Marosffy Dezső és neje edesanyja szül. Bányai Rózsa, Omaszta Mariska, Bányai István min. fogaltestvére, Özv. Bányai Károlyné, anyósa, női.

Cautak Károly első temetőrendező intézet. — Entreprise de pompes funebres. — Szent Margit r. t. Szabadság-tér 20. Telefon 37. éjjeli 339. Telep Szentpéter-tér 9.

Alulírottak tisztelettel kijelentjük, hogy Varjassy Arpád tanfelügyelő urnak a tegnapelőtti városi közgyűlésen tett nyilatkozata, mintha a főigazgató ur minket ad verbum audiendum maga elé hivatott volna, teljesen légből kapott.

Aradon, 1903. június 14-én.

Jancsovics Ferencz és Hunyady József dr. középiskolai tanárok.

Ma

vasárnap délután a Baross-parki kioszkban

a waggongyári zenekar

válogatott műsorral

hangversenyt

rendez.

* **Belépti-díj 20 fillér.** *

Kitűnő hideg ételek és italok.

Számos látogatásért esd.

Szűsz Frigyes,

a kioszk bérloje.

MATTONI**ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE**

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: Dr. POLGÁR EMIL.

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendéglő

Villamos-vasúti összeköttetés a fűtéssel. 2678

Az „Első magyar általános biztosító társaság”-nál 12.000 koronára biztosított, de ennél is többet ért épületeim leégvén, azokért csakis 2166 koronát kaptam tűzkártérítésül. — Ugyanezen pompás társaságnál életbiztosításom is van: mit remélhetnek utódaim?

Arad, 1903. február hó 15.

Paulik Pál.**PÖSTYÉN:**

Kénas iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-
orvosilag első helyen ajánlva.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Iszap főlerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszer-tárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

Tanító urak figyelmébe.

Kitűnő

vizsgai jutalom könyv.

Vadaj József. Tanulók vezérkönyve kötve 1 kor. diszkötésben 1 kor. 30 fill.
Országszerte használatban levő

vizsgalapok

helyes vonalozással.

„Haladás” vizsgalap bekötési tábla, melylyel mindenki önmaga kötheti be vizsgalapjait, piros vagy fekete színben, használati utasítással darabja 1 korona.

Kérjük a tanító urakat kiadásainkat, melyek számot tevők, az ország könyvpiacán iskolákba bevezetni.

Csik János 16 fali olvasótábla.

" " ABC.

" " II. oszt. olvasókönyv.

" " III. oszt. olvasókönyv.

" " IV. oszt. olvasókönyv. (Sajtó alatt.)

Kun-Fülöp Csatt. Gazdasági ism. iskolák olvasókönyv.

Záray Odön. Földrajz a IV. oszt. számára.

Csik János. Földrajz a III. oszt. számára.

Aradmegye térkép-vázlata 6 fill.

Térképe (sajtó alatt.)

Lejtényi Sándor-féle térkép vázlatok. Az öt világrész (külön-külön). Magyarország és osztrák magyar monarchia térkép-vázlatai darabja 6 fillér.

Értesítő a népiskolák részére az új utasítás szerint (sajtó alatt.)

Dr. Hunyady. A helyesírás rendszere.

Megjelentek

INGUSZ I. ÉS FIA
kiadásában Aradon.**GERMANDRÉE** Porhanyós állapotban és tablettákban

Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és üde színt ad. 1900. évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM. MIGNOT-BOUCHER, 19. Rue Vivienne, PARIS. 1230 Vigyázat a bevásárlásánál.

Borbás Lajos,

szobafestés és mázol,

Arad, Weitzer János (volt Templom-utca 12.)

Ajánlja magát a nagyérdemű helybéli és vidéki közönség figyelmébe mindennemű szobafestés és mázol munkák elkészítésére, u. m.: ereszést és fényezést a leggyorsabbtól a legdíszesebb kivitelig jutányos árak mellett.

Szolid, pontos és lelkiismeretes munkák előállításáról a t. háztulajdonos és lakásbérletkötő biztositatnak. 358

800.000

koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? **≡** azért a **≡** ?
pénzért?

Tessék megnézni.

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a botti cipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondoldj magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyérük sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

915

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETÉNél,

Templom-utca, (Minorita-palota.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dongl-ház.)

Üzlethelyiségünket augusztus 1-től Andrassy-tér 22. (Hajós gyógyszer-tár mellé), helyezzük át.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra
rostált darabos 111

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva,

kétszer mosott, valódi porosz

kovács - kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ ROVATA**

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok ugy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levelbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Irodai gyakornokot, aradi iroda részére kezdő fizetéssel.

Vidéki kisebb városba a magyar- és román nyelvben jártas, izr. rőfős-kereskedősegédet, aki a paraszt-árak eladásában jártassággal bír.

Vidéki rőfős- és fűszer-kereskedés részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki fűszer- vas- és vegyes kereskedés részére fiatal, a románnyelvben jártas segédet.

Vidéki rőfős-áru üzletbe ügyes segédet, ki hosszabb ideig volt vidéken alkalmazva.

Ajánlunk:

Az egyszerű könyvvezetésben és a levelezésben teljesen jártas, szépirású könyvelőt, aki ily minőségben helybéli nagykereskedésben alkalmazva volt.

A börzvé-szakmában (nagyban és kicsinyben) teljesen jártas, a magyar-, német- és román nyelvet beszélő fiatal segédet.

Kereskedelmi akadémiai érettségit tett, kalligráfikus írású, a magyar- és német nyelvben, továbbá a magyar gyorsírásban jártas fiatal embert, irodai gyakornokot.

Egyetemi kvalifikációval bíró Intl. egyént magántitkári, gyári, vagy uradalmi pénztárosnak, vagy valamely vállalat gondnokául, ki ily állásokban már működött. Övédekkel rendelkezik.

Elsőrendű nagykereskedő cégnél sok évi gyakorlattal bíró könyvelőt, naponta 1—2 órai irodai foglalkozásra.

A fűszer- és vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.**

Klein Sándor,
titkár.

Keppich Zsigmond,
igazgató.

KNIZSE IGNÁCZ

puska műves

Aradon, városliget polgári lövölde.

Etvállal minden szerkezetű **fégyver** kisebb és nagyobb javítását és új **agyazást, csőbarnítást** jutányos áron 287

Jótállás mellett.

Továbbá raktáron tart legjobb minőségű **fégyvereket, revolvereket, sörétet, töltényeket és minden e szakmába vágó cikket, a legjutányosabb árak mellett.**

Magy. kir. államv. állomási főnökség.

5167 szám.

Árverezési hirdetemény.

Ezennel közhírré tételik, miszerint az üzletszabályzat 70. § a értelmében elárusítandó kézbesíthetetlen küldemények, u. m.: ócska csirkekas, üres hordó, üres láda, essentia, kályharész, gabonasöpredék nyilvános elárverezése Arad állomásunkon lévő kiadási raktárban 1903. évi június hó 19-én délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezenel meghívatik.

Állomási főnök:
Bakos.

2089—1903. tkvi. sz.

Árverési hirdeteményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy Jellinek és Schlesinger végrehajthatónak, Buzesan Szaveta végrehajtást szenvedő elleni 210 korona tokekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Mikalaka községben fekvő, a mikalakai 119. számú tkvben A. I. 1., 2. sor 212—219. és 204. hr. sz. a. foglalt ingatlanra az 1881. LX. t. cz. 144. §-a alapján és a 146. § értelmében az árverést 923 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1903. évi június hó 30-ik napján délelőtt 10 órakor Mikalaka községében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 100°-át, vagyis 92 kor. 30 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 8333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Aradon, 1903. évi január hó 31-én, a kir. törvényszék, mint telekvi hatóság.

Zubor,
kir. tevéki bír.

Dr. Traub József orvos gyomorpara

GASTRICIN

orvosilag megvizsgálva és kipróbálva.

Az emberek ezrei gyomor-, bél- és egyéb betegségek miatt szigorú koplásra vannak szorítva, amely szinte el- eseríti az életet. Traub József dr. **Gastricin** gyomorpara használatánál ezen kura igen rövid ideig szükséges. Betegek, kik bőségesen akarnak táplálkozni, hogy erejükben megmaradhassanak, a Gastricin használata által teljesen elérik azt. Gastricin szédüések, gyomorfájás, görcsök, rosszullet, főfájás ellen használ, hosszabb használat mellett pedig az idült gyomor- és belbántalmakat is meggyógyítja. **Gastricin** nem hashajtó szer, a székletet mégis teljesen szabályozza. Bővebbet a Prospectus. Orvos urak részére ingyen próbák.

Aradon Gutori **FÖLDES KELEMEN** és **HAJÓS ÁRPÁD** gyógyszerészeknél, valamint a legtöbb gyógyszertárban kapható.

Főraktár: Salvátor gyógyszerár Pozsony.

Nagybani árusítás a drogueriákban.

Nagy doboz 8.— korona, kis doboz 2.— korona, bérmentre 30 fillérrel, ajánlva 45 fillérrel több. 2698

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk **jelzálogkölcsonöket**

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40¹/₂ és 50 évi visszafizetésre (amortisátóra) féléves részletekben, melyekben egy a kamat, mint a tőke törlesztése befoglaltatik.

A kölcsönök készpénzben a záloglevelek teljes névértékben fizettetnek ki.

A kölcsönök körvetítését eszközül megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid kiszolgálása volt s marad is

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, díjazásom utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Városi és megyei telephon 509.

Acetylengáz világítás!

Bátorkodunk a nagyérdemű közönség becses fizetelmét felhívni a magy. kir. belügyminiszter 1902. évi 64792. számú és a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1902. évi 48795. és 54969. számú, az acetylengáz gyártása és felhasználása körüli eljárás szabályozása tárgyában kiadott körrendeletek valamennyi pontjának szigorú betartása szerint készült, a kir. József műegyetem, az „Acetylen ipari vizsgáló bizottság“ által megvizsgált és használatra engedélyezett, valamint a magy. kir. szabadalmi hivatal által 26446. szám alatt szabadalmazott

acetylengáz-fejlesztő készülékünkre.

Előnyei: Lehető legegyszerűbb kezelés, pontos önműködés, gyönyörű fény, feltűnő olcsó berendezés.

Robbanás veszélye kizárva.

Különösen alkalmas úgy helybéli, mint vidéki magánlakások, valamint vidéki casinók, kávéházak, kastélyok, üzlet-helyiségek, stb. világítására.

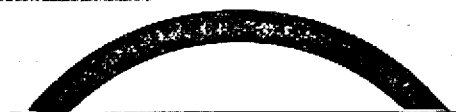
Ugy a készülék, mint a világítás a műhelyben, **Arad, Batthyányi-utca 17. sz. alatt** bármikor megtekinthető.

Tisztelettel

1328

Daniel Dezső, mérnök,

Schaefer Richard, lakatos mester.

Hirdetések

Aradi Közlöny Naptára
1904. évfolyamára

már elfogadtatnak.

Az Aradi Közlöny előfizetői ingyen kapják és más uton meg nem szerezhethő.

Hirdetési díj: egy egész oldal 40 kor., egy fél oldal 30 kor., egy negyed oldal 20 kor.

7590—1903. kh.

Hirdetemény.

A város tanácsa az 1903. évi márczius 30-án 8197. szám alatt kelt határozatával utasított volt, hogy a vadtenyésztés előmozdítása érdekében hívjam fel a város közönségét az ebadoról és ebtartásról alkotott szabályrendelet 21. szakaszának szigorú betartására és hogy tiltsam be a földműveléssel foglalkozó gazdáknak, hogy kutyájukat a földekre magokkal ki vigyék és végül, hogy figyelmeztessenem a külhatárban levő tanya lakosokat, hogy macskáikat a tanya udvarán tartassák azoknak a szántó vagy kaszáló földeken való kóborlását akadályozzák meg.

A hivatkozott határozat értelmében 4720—1903. szám alatt kelt hirdeteményemben elrendeltem volt, hogy a házőrző kutyák nappal kötve tartandók és hogy azokat az ebtulajdonosok magokkal a földekre ki ne vigyék.

Müller Károly és társai ezen intézkedés megváltoztatását, illetve hatályon kívül helyezését kérelmezték, a város tanácsa az 1903. évi május hó 23-án tartott ülésén 13933—1903. szám alatt a következő határozatot hozta:

„Tekintettel arra, hogy különösen a Gáj külvárosi és tanyai lakosság vagyonsbiztonsága volna az által veszélyeztetve, ha a házőrző ebek kötve tartatnának, utasítjuk a kapitányi hivatalnak, hogy hirdeteményének a házőrző ebeknek kötve tartására vonatkozó részét hatályon kívül helyezze és a közönséget kutyáiknak kolonczzal való ellátására utasítsa azzal, hogy a szabadon járó kolonczzal el nem látott kutyák a vadörzés teljesítő közegek által le fognak lövetni. Kijelentjük azonban, hogy ezen intézkedésünk nem érinti az 1888. év VII. ik t. cz. alapján a veszettségi eset felmerülése alkalmából a kutyák szájkosárral ellátása és kötve tartására vonatkozólag fennálló vagy a jövőben elrendelendő óvintézkedést.“

A város tanácsának 12933. szám alatt újabban hozott ezen határozatát amidőn egész terjedelmében közhírré teszem, egyidejűleg figyelemztetem az ebtulajdonosokat, hogy az 1883. évi XX. t. cz. 14. ik szakasza értelmében a vadászati területen talált házi macskákat és kóbor ebeket a vadászatra jogosított elpusztíthatja.

Arad, 1903. évi június hó 9-én.

Green,
tb. főkapitány.

Salgó-Tarjáni kőszénbánya-részvény-társulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 16. sz.

Szénosztályozás:

Gőzcséplőgép-, gőzeke- és szobafűtésre:

Darabos (tömör) szén és kockaszén.

Továbbá:

Diószén	} gyári kazánfűtésre
Durvaszén	
Aknaszén	
Rostált aknászén	
Aprószén	
Kovácsszén	} körkemenczefűtésre. kovácsolási célokra.

Megrendelések központi irodánkhoz: Budapest, V., Erzsébet-tér 16. szám alá intézendők.

Jutányos árak és pontos, gyors szállítás!

2632

A társulat széntermelése évenként:

Salgó-Tarjáni bányákban	10 millió
Petrozsényi bányákban	6 millió

A vezetése alatt álló Esztergom—Szászvári kőszénbánya-részvénytársaság termelése évenként:

Dorogh—Annayölggyi bányákban	2.4 millió
Szászvári bányákban	0.6 millió

Ossztermelés 19 millió

MÉTERMÁZSA

Gyönyörű padlókat kapunk kefe, viasz és festék nélkül, ha a világhírű DYNALIN-PASTÁT

használatuk. Minden normális szoba padlója — akár kemény vagy puha fából (linoleum is) két puha rongy és némi Dynalin-pasta segítségével néhány perc alatt csodaszép világosbarna, pompásan fényes lesz és hamar megszárad.

A Dynalin-pasta alkalmazásával még a következőket lehet elérni:

Minden butordarab, akár puha, akár kemény fából van, akár matt vagy fényezett, olyan lesz, mint az új és a feltöltött 3-4-szeri tisztítás után.

Márványtáblák, márványkövek, akármilyen öregek is, egy perccel alatt mint a tükör úgy tündöklőnek.

Világos cipők gyönyörű szépek lesznek és a bőr feltöltött tartósságot nyer. Lakkecipők, akármilyen öregek, pompás fényt nyerne és a bőrt konzerválja.

Egy adag ára, elégséges 3 ablakos szobához

2 kor. 20 fill.

Féladag 1 korona 10 fillér.

Főraktár Ausztria Magyarország és Németország részére:

Longlife-vállalat, Bécs,
VI. Gumpendorferstr. 34. (ezelőtt Burggasse 10.)

Mint különlegességet ajánljuk:

a „Lyma-tinktúra“-t, melyvel poloskát és annak petéit garancia mellett teljesen ki lehet irtani. — Egy nagy üveg ára 1 kor. 30 fillér.

Megrendelhető a Longlife-vállalatnál, Bécs, VI. Gumpendorferstr. 34. (ezelőtt Burggasse 10.)

Biedl József

szobafestő és másoló, fa- és márvány imitáló

ARAD,

Szabadság-tér 17. sz. (a szoborral szemben).

Elvállal minden szakmába vágó munkákat, kényesebb

szobafestést

is, valamint mázolást és mindennemű kül- és belsőidőli fák imitálását (koderozást) a legszebb és legizlésebb kivitelben,

Jutányos árak

mellett. Elvállalom lakásoknak poloska és féregmentesítést, teljes jótállás mellett. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 137

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javítóműhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

+ Soványság +

Szép testidomokat kaphatni a világhírű erőportól, amely a párisi 1900. évi és hamburgi 1901. évi kiállításokon aranyéremmel lett kitüntetve. 6-8 hét alatt 30 font kövérítés egész bizonyos. Orvosi előírás. *Reálisan szolid — nem szélhámos, számtalan köszönő írat.* Ára dobozonként használati utasítással, együtt bérmentesen küldve 2 kor. 50 fillér. Az összeget legajánlatosabb előre utalványon küldeni. *D. Franz, Steiner & Co. Hygienikus Intézetnek Berlin 59. Königsplatz-Strasse 78. Ausztria-Magyarországban kapható Török József gyógy-ecetárjában Budapest.* 1058

14028—1903.

Felhívás.

A fegyveradó kivételi előmunkálatok megkezdendők lévén a fegyver- és vadászati adóról szóló 1888. évi XXIII. t.-cz. 14—16. §-ai értelmében felhívjuk Arad sz. kir. város közönségét, hogy a folyó évi június hó végéig

a) a vadászatra használandó lövegvereket a királyi adóhivatalban,

b) a vadászatra nem használandó lövegvereket és

c) vadászatra nem használható, a törvény 6. §-a értelmében adómentes emlék vagy ereklyeként őrzött, fegyvergyűjteményekben tartott, használaton kívül levő régi szerkezetű fegyvereket és a kizárólag céllovászatra használt fegyvereket a városi adóügyi osztályban bejelentse, a, b, c alattiakra a fegyvertartási, illetve adómentességi igazolványt ugyanott beszeresse.

Arad, 1903. évi június hó 6.

A városi tanács.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen a

Dr. Tsajkovszky-féle szer,

ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábukat, akkor nemcsak az izzadás mulik el már kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan, hanem megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító büze úgy, hogy a legjobb szaglászú egyén sem fog semmiféle büzt felfedezni. A mellett ezen készítmény sem chromsavat, sem egyéb a szervezetre káros anyagot nem tartalmaz, szóval teljesen ártalmatlan.

Egy üveg Dr. Tsajkovszky-féle szer 1 korona.

G. FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza

Arad, Deák Ferencz-utca.

Rovarporok, molyporok, fertőtlenítő szerek, kötszerek, illatszerek, bel- és kültöldi különlegességek, orvosi műszerek, stb.

L A V E L I N

rovarpor, fecskendő dobozokban 20, 30 és 40 fillér.

A Gróf Csáky-féle Alvácza fürdő

Arad és Hunyadmegye határán.

Teljesen újra berendezve és kényelmes vendégszobákkal ellátva.

Gyönyörű fekvésű, kies völgyben kitűnő jó levegővel.

Csuz, ischias, rheuma, köszvény, női betegségek, bőrbajok, elgyengülés stb. ellen, kiváló jó hatással, biztos eredménnyel.

Állandó fürdőorvos: Dr. Lovday Márk.

Kitűnő magyar koszt!

Állandó zenekar!

Legolcsóbb árak!

Ünnepélyes megnyitás május 17-én.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés miatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

szem rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkét 8 fillér. — Csofódot kereső vagy csöfódnék ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

40 év óta

fennálló sarok üzlet kiadó. Trombita-utca 19. szám. Tudakozódni ugyanott. 1300

Keresek

egy külön álló 4 szobás lakást a belvárosban, a szükséges mellék-helyiségekkel, lehetőleg fürdőszobával. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít. 1308

Egy teljesen beültetett

és termő 8 kat. hold szőlő eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1224

Magyaráton,

a „Nagyuri hegyen“ 7 katastr. holdnál nagyobb szőlő terület, a melyből 5 kat. hold megforgatva és gyökeres amerikaival beültetve van, jutányos árban eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 918

Intelligens

fiatalemberrel óhajt megismerkedni fiatal leány. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Hófehérke“ jellegével küldendők. 1322

Villa-eladás.

Oravicza hegyi városban (Délmagyarország) 1908. augusztus hó 9-én a község-házánál délelőtt 9 órakor, vagy ha vevők akadnak korábban is, (de árverés nélkül) egy pompás fekvésű szép, nyaralónak, esetleg téli tartózkodásra egyaránt alkalmas Villa a hozzátartozó 16 holdas kerttel — mely kert esetleg kisebb részletekben is eladatik — önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni. — Bővebb értesítést ad a Délmagyarországi Gazdasági Bank részvénytársaság czég, Temesváron. 1324

Egy csinosan berendezett

külön bejáratu butorozott szoba, esetleg teljes ellátással azonnal kiadó. Bővebbet Petőfi-u. 10. 1323

Egy tizennégy éves

izraelita leányt örökbe adok egy jó, vallásos házhoz. Czim a kiadóhivatalban. 1213

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. - Telefon 199. szám. 1084

Ellátásra

középiskolai tanulót elfogadok szeptembertől Fenyves mérnök özvegye, Pásztor Terka, Batthyányi utca 33. szám. 1331

Naponta friss legfinomabb

Tea-vaj

1329

a kiskaludi tejsarnokból kizárólagosan csak Rothstein Mór fűszerkereskedésében kapható, 1 frt 20 krért kilogrammjá. Telefon 350.

Ki adna

1/4 évi vagy havi törlesztésre magánhivatalnoknak 300—400 korona kölcsönt váltóra, kezés nélkül? Ajánlatok „Hivatalnok 1000“ a kiadóhivatalba. 1335

Bildhauer Lajos háza,

melyben 25 év óta szatócsüzlet van, kiadó és részletfizetéssel is eladó. Egy berendezett mészárszék és egy cipész üzlet kiadó. 1336

TENKE

Biharmegye.

Legolósabb és leghatásosabb vasas fürdők egyike, a női betegségek- és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. — Prospectust készséggel küld

1095 a fürdő-igazgatóság.

Varrónő,

aki a legkomplikáltabb toltetteket

elismert jó ízléssel

és gyorsasággal készít

ajánlkozik házakhoz.

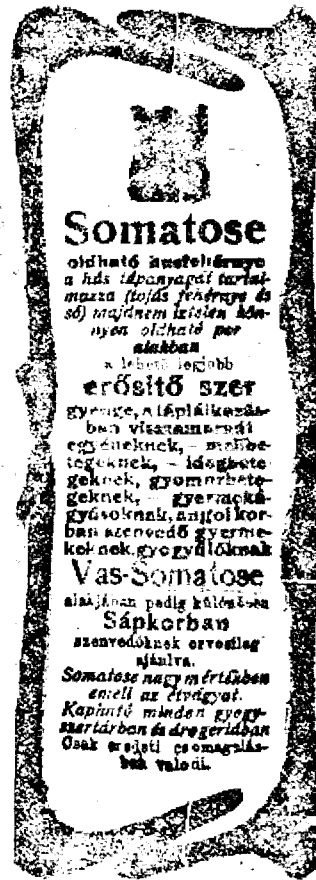
Szíves megkeresések: Kápolna-utca 2 sz. ajtó 4. 265

Nagymennyiségű

léc és deszka

eladó

az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Stiászny József

kaptala és sáma készítő

Aradon, Andrássy-tér 4. sz. (Nádor szálloda-épület.)

Kitüntette 1901. és 1902. évben.

Ajánlja magát mindennemű kaptala és sáma készítésére pontos kiszolgálás mellett. 14 év óta fennálló üzlettem tanuskedik jó hírnevemről. Főtörökvésem: vevőimet a legjobb anyagból készült aruval jutányos árak mellett kiszolgálom. 281

KISS ALBERT

kárptos és díszítő

Aradon, Varjassy József-utca 13. sz.

Elvállal minden a kárptos és díszítő szakmába vágó munkákat, úgy mint matrácok elkészítését, továbbá bármilynemű javításokat a legjutányosabb árak mellett.

Divánok és matrácok folyton rak-táron tartatnak. 238

500 forintot

fizetnek annak, aki Bartilla fogvizének használata mellett, üvege 35 kr. valaha le-mét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr.) Bartilla A. örökös, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható Aradon: Ring Lajos Asztalos Sándor-utca 1. sz. G. Földes Kelemen, Deák Ferenc-utca 11. sz. gyógyszerárakban, és Krauss Elemér és Társai drogeriájában, Andrássy-tér. — Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok felelőseitől jól díjaztatnak. 129

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilynemű uri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dí-vat és pontos szabás szerint a legju-tányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

MÁLY ALBERT

kalapos mester

Aradon, Boros Béni-tér 8. szám.

Elfogad férfi és női posztó és szalma-kalap-festést, tisztítást és átalakításokat, a legújabb divat szerint. 152

Czylinder vasalásokat,

átalakításokat jutányos ár mellett teljesít.

Vidéki megrendelések is elfogadtatnak.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szivhat.

legjobb valódi francia

924

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini“ (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.)

798

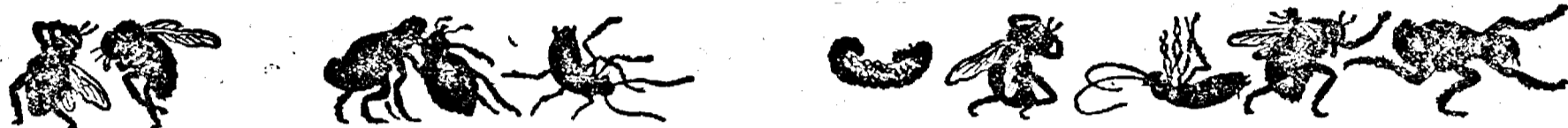
Zacherlin

nagyszerű
rovarirtó szer.

Csakis űvegben tessék venni!

Kapható a következő cégeknek Aradon:

Altmann Ede	Berger Izidor	Duzsek Kerencz	Fejér Gyula	Löcs E. és Társa	Poppé Sándor	Schlesinger Béla	Vöjteck és Weisz
Antmann Lajos	Daimel Lajos	Éles Armin	Guttman Samu	Meer Mór és Fia	Preisach Vilmos	Schwarz M.	Weisz David
Baumann B.	Dürr Gusztáv	Färber Lajos és Testvére	Karátsonyi Antal	Nagy Farkas	Prollich István	Schwarz János	ifj. Weisz Mór
Belgrader K. és Tra	Dürr Kocsárd		Lázár Gyula	Pollak József	Rothstein Mór	Steinitzer N.	
Uj-Arad: Eisele Imre, Theiss Miklós, Zimmer Mátyás.	Buttyin: Klein Márton.	Kis-Jenő: Messer Leopold.	Mária-Radna: Tones Ferencz.	Pankota: Borna Lajos, Buffek Kálmán, Lengyel Sándor, Pavlovics Constantin.	Soborsin: Róth Mór, ifj. Róth Bernát.		
Battanya: Fischer Izsák, Geller Ferencz, Maurer Gyula.	Csermő: Holländer Sámuel és Fia.	Mesőhegyes: Auspitz Lajos, Schönberg Jakab.	Magy.-Pécska: Simberger Sándor, Turszky Nándor.	Radna-Lippa: Eisele Mátyás, Reisenberger Miklós, Schwarz Ferencz.	Uj-Szt.-Anna: Henny Károly.		
Boros-Jenő: Blau Dávid, Strausz Ignác.	Garaboncs: Schwarz Sámuel, Weissberger Sámuel utóda.				Világos: Krottler Vilmos, Wéber János. 1013		

Glück József szobafestő és mázoló

Arad, József főherceg-ut 7. szám.

Elvállal

szobafestő, szobakárpitozó, könnyű súlyu dombormű diszítési és mindennemű mázolás munkálatokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Továbbá ablakok üvegfestési utánzatu diszítését

és lakások féreg (poloska) mentessé tételét.

Nagy választék bel és külföldi (angol, német és franczia) kárpitokban, dombormű diszekben és üveg festés utánzatu mintákban. — A nagyérdemű közönség b cses megbizását keri

Glück József.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120.

(saját házában.)

Aranyérmekkel kitüntetve.

Főraktár: STEINITZER N., ARAD.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyasintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlozzatfestéket, melyek mézben főldhatók, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában kilonkint 16 krtól felfelé szállítainak és a mi a festék szintisztaságát és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyasintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

A Toilett Kérdés.

Hölgyek, kik nyaralni mennek,
Hölgyek, kik fürdőbe mennek,
Hölgyek, kik utaznak,

szükségleteit a legujabb mintákban a legjobb és legolcsóbban fedezik

Reiner S. Sándor áruházában

Arad, Hunyadi-utca 2. szám.